

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség: VIII., Rókk Szilárd-utca 9.
Kiadóhivatal: VIII., Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG**

Egész évre 14 kor., 1/3 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

Repedező társadalom.

Budapest, október 21.

(v.) Abban a terjedelmes és előkelő hangú szónoklatban, amelyvel gróf Zichy János a katolikusok országos kongresszusát ma megnyitotta, a politikának egyetlen árva szőig sem jutott szerep. Legalább a pártpolitikának nem. A napi kérdésektől, amelyek a politikai indulatokat egymással szemköztállítják, s a közéletünkben tulbuján burjánzó elvi ellentétektől hűvösen és tapintatosan tartotta magát távol ez a beszéd. S talán épp ebben a politikátlanságában rejlett a Zichy János megnyitó beszédének a politikai tartalma és politikai ereje. Nem titok immár, hogy az elnöklő grófot azzal a politikai párttal, amely a katolikus hitűséget monopóliumul ragadta magához, az ugynevezett néppárttal már csak egy tisztára mechanikus kapcsolat fűzi össze. Gróf Zichy János még nem lépett ki a néppártból; de a lelkével és a politikai törekvéseivel már egybeült keres elhelyezkedést. Katolikus felekezeti színezett konzervatív párt alakítása foglalkoztatja elméjét. Egyházára s nyilván a házára nézve is üdvösnek látná, ha létrejöhetne nálunk is valamely olyas pártalakulás, amely a németországi centrumnak felelne meg s amelynek mostanában készül, ha ugyan elké-

szül, a mása a szomszédos Ausztriában is. A magyar Windthorst tehát már megvolna. Most még csak a centumpárt hiányzik. Erről pedig már elmondtuk azt a nézetünket, hogy Magyarországon az ilyen szervezkedésnek nincsen anyaga s tehát nem lehet talaja sem. Ahol az államhatárolom nem indul támadó háboruba a római egyház ellen, ott a centrumdinak semmiféle értelme nincsen. Kulturhare pedig nálunk nincsen és hogy legyen, azt mostanság józanul nem kívánja senki.

Ez a megnyitó beszéd a maga politikátlanságával mégis egy néma támadás vagy legalább szemrehányás a néppárt ellen. Hiszen a néppárt politikál, még pedig akatolikus érde! nevében ugyan-csak szilaj módon s hangosan. És a néppárti politika bizonyára a legalkalmatlanabb ama célnak biztosítására, amelyet gróf Zichy János beszéde annyit nemes hévvel fejteget: a nemzet egész katolikus részének egységes tömörítésére. Mert ez a feladat türelmességet követel, holott a néppárt ultramontán elvadultsága a türelmetlenséget hirdeti és gyakorolja, — megszólván nem csupán a másvallásúakat, hanem a legszive-sebben ama katolikusokat rágalmazván meg, akik nem akarnak a néppárti heccpáplánok vagy eszközeivé szegődni. És elfogulatlanságot, politikai kérdésekben való okos mértéktartást

is követelne az a tömörítő munkálkodás, amelyre gróf Zichy János ma hallgatóságát felhívta; holott a néppárt maga a megtestesült elfogultság s épp azokban a kérdésekben mutatja a legtúzeesebb féktelenséget, amelyekben a katolikus tömörülés apostola a leghiggadtabb böliseséget várná tőle. Ilyen szemmel nézve ezt a megnyitó beszédet, talán helyesen ítéljük meg, ha a magyar katolicizmus vezetőkreinek a néppárttól való csendes elkanyarodását látjuk benne. Ha nem csalódnánk e felfogásunkban, talán egy jobb jövő pirkadásának első derengése jelentkezik a gróf Zichy János szavaiban.

Maga a beszéd egyébiránt csak valamelyes eltávolodást jelez a tul-tengő felekezetiességtől, de azért még mind a két lábával rajta áll az egyoldalú felekezeti szellem talaján. A külföldön s kivált Németországban a modern gondolkodású katolikusok, akik egyházukat az ósdi ultramontán szellem dohos kriptájából a kultura tisztá levegőjébe akarnák átvezetni, minden erejükkel rajta vannak, hogy a politikai katolicizmus megszűnjön s helyét a vallási katolicizmus foglalja el. Szerintük az egyházat meg kell tisztítani hatalmi és egyetemes állami hagyományaitól s az átszellemített egyházat vissza kell vinni a vallás ápolásának, a lelkiélet fejlesztésének hivatásához. Gróf Zichy

T Á R C A.

Az ismeretlen.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —
Írta: **Neményi Erzsébet.**

Egyre keressük, soha meg nem szünő vágyakozással, erős jóakarattal és végnélkül való buzgósággal keressük az ismeretlen magyar költőt. Őt, aki vér a mi vértünkben, aki a mi nyelvünkön szól, aki szeret minket és akit mi is szeretünk. Keressük őt, mindannyiunk kedvéért meg a magunk kedvéért is. Mert szívbéli nagy öröm volna az, nevét elsőnek leírni, hajjalódó dicsőségét először hirdetni az ismeretlennek; és mérhetetlen gyönyörűség volna, lelkesedhetni egyszer istenigazában valamiért, ami magyar!

Hogy hiába kutatjuk az élők sorában, ráakadunk a holtak között. Csak alig egy emberöltővel — annyival se — kell visszafelé lapoznunk irodalmunk történetében s ott találjuk, akit kerestünk.

Van nekünk egy költőnk, aki még egyre várja, hogy felfedezzék, hogy megadják neki a maga részét a hódolatból és a halhatatlanságból: Arany János.

Nem az az Arany János, akit az iskolában tanítanak, nem a „Toldi” írója, nemzetünk büszkesége, epikusaink legelsőbbike. Az öreg Arany János: ez a mi ismeretlenünk. A lyrikus, akitől az iskolában nem esik szó, az „Öszikék” lágy-szavu és melankolikus, szelid és nekünk minde- nekfelett kedves énekesé.

Csodásan megható, szomorú és magasztos az öreg Arany János alakja. Egy agg mesemondó, aki mellől elhaltak immár mind, akik meséit kezdettől hallgatták volt. Elhaltak, akik vele egy ólra törekedtek, egy eszmét szolgáltak. Ő magára maradt, egy új nemzedéknek közepette, amely meg is bámulta, méltányolta is, — de megérteni, úgy mint a régiek, nem tudta többé. Anig csillagó meséit mondta, addig meghallgatták szívesen.

De mikor az öreg költőben felébredt a vágy, hogy végeztesül önmagáról beszéljen, hogy a saját lelkét megnyissa nekik, — akkor elfordultak tőle. Az emberek megszokták Aranyt epikusnak tekinteni és késői lyrikus kísérletei iránt nem igen érdeklődtek. Ő maga mindig gyöngéd, tőprengő és érzékeny természetű volt. Szüksége volt baráti szívek meleg bátorítására, együttérzésre és lelkes biztatásra. Hogy ezt meg nem találta: utolsó éveiben magába vonult, munkáit félte rejtegette az emberek elől egy „kapesos könyv”-be, melynek hallgatag zárát csak a költő halála után sikerült megnyitni. A „kapesos könyv” lapjaiból került ki aztán az „Öszikék” című kötet, melynek versei közül összesen csak 15 látott napvilágot Arany életében. Ez a 15 jobbára balladai tárgyú vers volt, közte a „Hidavatás”, a „Tetemre hívás”.

Igazi lyrai költeményeit Arany nem adta közre. Nem bizott önmagában, a saját erejében. Aggódva leste, megfigyelte, ha családjának, barátainak egyet-egyet felolvasott: milyen hatást tesz a vers a hallgatókra? S mert úgy találta, hogy még „e székperi nyilvánosság” sem méltányolja kellőképpen, minden bátorsággal elvesz-

tette. 1877-ben Gyulaihoz írott egyik levelében mondja:

— Minden somál, melyet kezdeni akarok, kivont karddal áll előttem: „Vigyázz, nagy kö-zönségnek írsz, melynek izlése már nem az, ami volt anno 48, és te sem vagy az, aki akkor voltál.” Szóval, poétai utolsó fellobbanásom véget ért s én visszaszűlyedhetek a télen semmisségbe és unalomba, melyből menekülni akartam.

Pedig e költemények, amiket „az unalom és a télen semmisség” félelme szült: Aranynak ezek a félreismert vagy éppen ismeretlen lyrai versei egészen egyedülállók a maguk irodalmi és lélektani értékével. Az „Öszikék” kötet nem olyan verses-könyv, mint a többi, ez egy emberi dokumentum, amire fogható alig találni akármelyik külföldi irodalomban. Egészen sajátos varázsszal, bánatos és különös szépségekkel van tele, egy egész élet története van benne és sok olyan ér-zés, amiről egyéb lyrikusok sohasem szólnak.

Arany költői fejlődése sajátos és rendki-vüli. Ő fiatal korában, amikor más költő a maga egyniségével van elfoglalva, epikus volt. S abban a korban, mikor a többi költők az alkonyat filozófiai és megállapodott hangulatában epikusokká lesznek: abban a korban lett ő, öregségére, lyrikussá. Mindaddig, ameddig nagy volt benne az életerő, az energia, a teremtő-képesség, hogy úgy mondjuk, nem ért rá a lyrai költésre, jöllehet egész férfikorán át titkos szerelme, szunnyadó szenvedélye, elcsitgatott vágyódása, vissza-viz-szató ábrándja volt a lyrai költészet.

Már 1847-ben is megpróbálkozott vele, de csak rövid ideig, akkor is mihamar elcsüggedt. Fialat ember létére — 30 éves volt — úgy érezte:

János e két véglet közé helyezkedik el. A politikai katolicizmussal már ő is szakít; de odáig még nem jutott el, hogy a katolicizmus csakis vallás legyen, semmi egyéb, mint vallás, amely az embernek befelé való életére tartozik, ellentétben az állammal, amely az embernek kifelé való életét foglalja össze. Gróf Zichy János egy középső fejlődési fok létesítésére gondol: a társadalmi katolicizmusra. Ez amolyan se hus, se hal, egy kusza átmenet az ultramontan sötétségből a modernség világosságára felé. A baj csak az, hogy még tulok van benne abból a sötétségből és tulkevés eme világosságból. Katolikus társadalom: — ez a fogalom képtelen, mert egymást kizáró ellentéteket kapcsol össze. A társadalom egységet feltételez s a felekezeti jelleg pedig ebben országosan a többféleséget feltételezi. Ha van jogosultsága a katolikus társadalomnak, akkor ugyanakkora a jogosultsága a többi felekezet társadalmi tagolódásának is. És akkor ebben a mi hazánkban létrejöhet, sőt létrejönni kényszerül egy protestáns társadalom, egy görög-keleti társadalom, egy unitárius társadalom, egy zsidó társadalom, egy baptista társadalom, egy nazarénius társadalom, sőt egy atheista társadalom is. És tiszta sor, hogy e társadalmak nem élnek békességben egymás mellett, hanem köztük örökös harc dúlna. És e harc megörölné azt, ami ugyanis csak tökéletlenül van meg: a magyar nemzeti társadalmat. Nemzetünk társadalmi egysége amúgy is gyenge lábon áll; a hozzávaló elemek megvannak ugyan, de egyelőre még nem kapcsolódtak egymásba szervesen, hanem kaotikus keringésben keresik elhelyezkedésüket. Ebből a káoszból még lehet valamikor egységes nemzeti társadalom; de abból a felekezeti tagoltságból soha.

Csöndes obstrukció.

Budapest, október 21.

A miniszterelnök távol van, sajtópörök tárgyalása köti le. A vitarendezők tehát a kisebb kaliberű szónokokkal operálnak s az igazikath későbbre tartogatják. A mai napra Sággy Gyulát, Zboray Miklóst és Kovács Pált állították sorompóba s ez a három szónok egy napra éppen elég is volt. Mindenképpen.

Az egész ülésekből két kis epizód érdemel említést. Mind a kettő Sággy Gyula körül történt: az egyik, beszéde közben, a teremben — a másik, beszéde után, a folyosón. Mialatt beszélt, Kubik Béla megint hangosan leckéztette a kaszinózó többséget, mire az elnök ilyenformán szólott rá:

— A képviselő urat vitarendezői minősége nem jogosítja fel, hogy helyettem is rendelkezék!

Ez az epizód azért jegyzendő fel, mert ez volt első hivatalos elismerése a vitarendezői állás létesítésének. Az elnöki székéből idáig nem tudtak még a vitarendezői állás létesítéséről. Ma Perczel hivatalosan említette fel s megörökítette a Ház naplójában.

A másik epizód Sággy beszéde után játszódott le a folyosón. Sággy, a másfélórás beszédben megizzadva, sietett ki a folyosóra, ahol összetalálkozott az öreg Podmaniczky Friggyessel. Podmaniczky megfogta az izzadó szónokot s atyai hangon, de őszinte felháborodással kezdte leckézteni:

— Hogy beszélhetél így? Hogy szabad neked így beszélni?

Sággy csudálkozva nézett Podmaniczkyra. Sehogyse értette a dolgot. Pedig nagyon egyszerű volt a magyarázata: — Podmaniczky azt hitte, hogy Sággy még mindig a szabadpárt tagja. Ezért volt felháborodva. Ha tudja, hogy Sággy már régen kilépett a pártból és ellenzéki: Podmaniczky egyszerűen szöbe se áll vele.

Egyéb följegyznivaló máról nincs...

A képviselőház ülése október 21-én.

— Kezdeté délelőtt 10¹/₂ órákor. —

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Gróf Tisza István, Hieronymi Károly, Berzeviczy Albert, Cseh Ervin.

Elnök: Megnyitja az ülést s bemutatja a feliratokat.

Napirenden van

az olasz provizórium

általános vitájának folytatása.

Sággy Gyula úgy látja, hogy a többségről történt felszólalások csak elhomályosítják a kérdést. Egyesenes felszólítást intéz a kormányhoz: nyilatkozzék, igaz-e, hogy a végleges szerződés is megvan-e kötve, mert e részben az előadó nyilatkozata nem illetékes. (Helyeslés balfelől.)

Rosenberg Gyula előadó: De a törvényjavaslat igen!

Sággy Gyula: Tisztázni kell ezt a kérdést: kinek van igaza, az olasz földművelési miniszternek-e vagy a többség szónokainak. Ha az olasz földművelési miniszter igazat mondott, akkor a magyar kormány közjogi visszaélése még súlyosabb beszámítás alá esik. Annyi bizonyos, hogy ez a szerződés a magyar bortermelők és borkereskedők érdekeibe ütközik. (Ellentmondás jobbfelől.) Hiszen a többség is beismerte, hogy a kedvezményezett olasz bormennyiség nagy és csak azzal vigasztalják magukat, hogy az egész mennyiség nem fog beözönlöni. Ami pedig a borházasítást illeti, az is kétégtelen, hogy az engedélyezett határidőnél fogva a magyar bor hitelét még jobban tönkre fogja tenni ez a szerződés. Elmond egy esetet: Egy főispánnal éppen azon a napon, mikor a *Neue Freie Presse*ben közöztették az ideiglenes szerződés reggel, amikor ő még nem ismerte a szerződést, megjelent egy borkereskedő és eladásra szánt boraitért egész kielégítő, sőt igen magas árat ajánlott. Az illető főispánnak azonban nem lévén akkor ideje megkötni az eladási szerződést, ezt a borkereskedőt ugyanazon nap délutánjára, illetve estefelére rendelte magához. Időközben kézhez kapta a *Neue Freie Presse*t, amelyben az ideiglenes szerződésre vonatkozó közleményt olvasta. A kereskedő hűségében meg is jelent a kitűzött határidőben az illető főispán urnál, de most már éppen a *Neue Freie Presse*ben közöztették ideiglenes olasz szerződésre való hivatkossá a főispánnak boraitért 10.000 koronával ajánlott kevesebbet, mint még ugyanaznap reggelén, és a főispán, nehogy később még többet veszítsen, eladta a borát 10.000 koronával kevesebbet.

Közgazdasági szempontból a törvényjavaslat elfogadhatatlan; még inkább az közjogi szempontból és az alkotmányt visszaélt miatt. A pakturnról elismeri, hogy a kormány nem kötelezi más, csak a törvény, de hát különbséget kell tenni jogi és etikai kötelezettség közt. (Elnök helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Kubik Béla: Az nem járja, hogy itt hangosan beszélgessek!

„az ömlengések kora elmúlt tőlem, vén vagyok. A lyra valódi kora — 20—30 évt — tőlem odavan.“ Ugy találta, hogy az ő életének érzései nem is méltók a megéneklésre: hiányzik belőlük a magasztos szárnyalás, a szenvedélyes erő, a mélytűzi ragyogás. Családi szelid boldogsága „ha az élethez mérjük, merő boldogtalanság és nyomorúság“ volt, ám ez a sok nyomor sem zudult lelke olyan elemi erővel, hogy abból valami nagy lyrai megnyilatkozásokat kiválthatott volna.

Ez a költő, aki örökre első marad nagyjaink között, kicsi és polgáris, gondteli és szorgalmas életet élt. Hivatala, kiszabott munkaköre mindig volt s a hangulatokat nem hajszálhatta soha rendkívüli változások, színes élmények közepette. Őt, akiben semmi hajlam nem volt a realitások iránt, aki idealista volt, ábrándozó és szinte nőies lelkű: mindvégig fogva tartotta a valóság és el nem eresztette sohasem. Saját teste is mintha csak nyűg és kínzó terhe lett volna lelkének. Már férfikorában betegeskedett, öregségében egyszerre többféle baj is jött rá, szemei is megromlottak, úgy hogy végül irni-olvasnia is alig lehetett. Ha elejétől végigpillantunk a költő pályáján: azt látjuk, hogy mindenképpen rendes emberi életet élt, mert több volt benne a szenvedés, mint az öröm. Nagyjában azt érezte át, amit minden férfi többé-kevésbé átérez. Dolgozott, küzdött, élvezte a siker verőfényét, később pedig tapasztalta sok igazságatlanság fájdalmait.

A versek, a legvégsően ebből az életből kikristályosodtak, éppen ezért oly igen becsesek a mi szemünkben: éppen, mert „Őszikék“ — mert szomoruk és természetesek. Arany — mint ez a kitűnik sok apró megjegyzéséből, a „Forgácsok“,

a „Tréfák és sóhajok“ verseiből is — az utolsó években sejtette halálát és sokat foglalkoztatták elméjét az elmulás kérdései. Az „Őszikék“-ben megcsendül egy új hang: az öreg költő bölesekedése. Az öreg költőt nem lelkesíti már semmi sem. A szerelem neki már csak gyönyörű szó, nem egyéb. Amit az emberek művelnek egymás között és egymás ellen, azt se igen bánja. Az ő egyénisége már nagyon kevéssé függ össze a földi étellel. Fürkészi hát a másikat, azt, amiről senki se tud semmit, de még azt sem kutatja szenvedélyes lázzal, csak úgy elmélkedik rajta, félelem és forróság nélkül.

Aztán megfigyeli a maga távoli csöndes rejtékéből az embereket. Ugy nézi őket, mint aki már nem akar tőlük semmit: és a szeme megakad egy-egy szegény, árva, kopottas és szánandó alakon. Ezt aztán megverseli. Önmagát is felöltözteti idegen alakba, úgy aztán megénekli. Ifjúkorának emlékeit is most előszedi sorra s az esztendőli sűrű fátylan általütődik kései visszfénye régi vágyaknak és élményeknek.

Itt-ott felesillan még az öreg költő humora. Játsszik a verssel, mindenféle apró, ironikus ötleteket foglal rimbe. Van aztán, hogy a szelid ironia átsap fájó gunyba, önmagát kicsinyítő keserves tréfálkozásba. Leírja magát az öreg költő, amint őcska hangszerén — a tamburán — játszsza régi nótáit Fáradt ujjai alighogy egy-egy resegő hangot kihoznak a rozzant szerszámból. De az öreg urnak ez a legszebb zene. Hozzáképezel minden hanghoz valamit, — „emlékszik időre, helyre, személyre“. S a költő biztatja a „tamburás öreg urat“, pengesse csak a repedező

hurokat, amíg bírják. Mert ki tudja, ma-holnap nyomorba is juthat — és akkor utfélen, ha muzsikál, a jószívű emberek megszánják talán egy-pár garassal.

Titkos, fájó, félnék szemrehányások szólnak hozzánk ebből a versből. A mi nemzedékünknek ugyan nem volt része mindabban a tévedésben vagy hibában, ami ezeket a szemrehányásokat okozta. Mégis rajtunk áll, hogy amit jóvá lehet tenni, azt jóvátegyük. Az öreg költőnek adjuk meg halálában azt, amit élében nélkülözött. Arany János halálának mai évfordulója: Arany János napja legyen ez a nap. Hisz annyi minden eseményből csinálunk magunknak ünnepet: megüljük évfordulóit politikai változásoknak, amiknek jóformán jelentőségét se ismerjük. Véres háborúk emlékeztétét felújítjuk. Fejedelmek születése ünnep, fejedelmek halála ünnep.

Hadd ünnepeljük hát a költő emlékeztétét is Lobogók gyászpompája, hivatalos szomorúság ehhez nem kell. Csak a csönd méltó a költő emlékeztetéhez. Babérször, dicsőítő beszéd minc elmaradhat. Másként kell adoznunk Arany János szellemének. Adjuk meg a költőnek az ő igazságát. Valahányan iskolás-korunkban fellelkésedtünk hősi történetein, valahányan azután az J versei mellett csak egyetlen-egyszer is elefejtettük egyetlen-egy muló bajunkat: egy hálás gondolattal ünnepeljük meg Arany János napját

A mi életünket, lelki fejlődésünket és egyé niségünket alakulását nem a hadvezérek és a királyok befolyásolták, hanem a költők. A hadvezéreket és a fejedelmeket nem ismerjük. Legfőlebb ha látjuk őket távoli és fényes ragyogásban

Elnök: Itt nem beszél senki hangosan! Ne őrtsa magát az elnök dolgába!

Kubik Béla: Idehallom, amint Fenyvessi hangosan beszélget! (Zaj a baloldalon.)

Elnök: Újblő figyelmezteti Kubikot, hogy kénytelen lesz a Házról intézkedést kérni!

Kubik Béla: Nem félok ijesztgetéstől!

Elnök: Ez nem ijesztgetés! A képviselő ur az elnök felett gyámokdni akar! Erre vitarendezői minőségbe nem jogosítja! (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Kubik Béla: Hiába ordítanak át! **Elnök:** Rendreutasítja Kubikot.

Sághy Gyula: Fejtegeti, hogy mely körülmények indították a volt nemzeti pártot a többségbe való belépésre, ismerteti a paktum létrejöttének előzményeit és bizonyítja, hogy a többséget és a mostani kormányt is kötelezi a paktum. Ennek respektálása nélkül ne beszéljünk törvénytiszteletről. Vádolja az előadót, hogy most éppen olyan lelkesen védi ezt a javaslatot, mint ahogy védelmezte az 1899:XXX. törvényeket, amelyet most kijátszanak. (Ugy van! a baloldalon.)

Gabányi Miklós: Nagyon szép!
Rosenberg Gyula: De nem igaz!

Sághy Gyula: Nem szokott tudatosan vádoltat állítani. A kormány az ösztöbirodalmi eszme érdekében feláldozta Magyarország egy nagy jogát és vitális érdekét, ezért nem fogadja el a törvényjavaslatot. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Elnök: Szünetet rendel.

Kubik Béla megköveti a Házat inparlamentáris közbeszólásáért. Nem akart beavatkozni az elnök hatáskörébe, csak figyelmeztette az elnököt, hogy Fenyvessi gyorsirőfőnök szokása szerint túlságosan hangosan beszélget a szónok előadása közben.

Zboray Miklós: Az 1899:XXX. törvényeket csak újabb törvényt lehet megváltoztatni, de kormányrendelet azt nem szüntetheti meg. Meddő arról vitatkozni, mennyiben kötelezi a paktum a többséget és a mostani kormányt, csak arra figyelmeztet, hogy Széll Kálmán politikai becsületét kötötte a paktum megtartásához. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) Kétségtelenné tartja, hogy a viszonyosság meg van sérve. Senki sem tagadhatja, hogy az 1899:XXX. törvények alapján fenntarthatjuk a vámközöséget, de át is léphetünk az önálló berendezkedésre. Polemizál Nagy Ferencel és vele szemben is hangsúlyozza, hogy a kormányknak első és főfeladata lett volna az autonóm vámtarifát elkészíteni, mielőtt szerződéses tárgyalásokba bocsátkozott. (Helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) E törvényjavaslat téméred közjogi visszaéléssel jutott a Ház elé s azért nem fogadja el azt, hanem Krasznay határozati javaslatát pártolja. (Élénk helyeslés balfelől.)

Kovács Pál amellet argumentál, hogy itt nem is provizóriumról, hanem végleges szerződésről van szó. Bámul a többség cinizmusán, amelyvel megtagadja a volt miniszterelnök viv-

ahonnan közibénk le nem szállnak sohasem. A költő azonban, aki fölletteál a hadvezérnek is, a fejedelemnek is, leszáll közibénk és keresi a barátságunkat. A szívünkhoz férközik és elkísér minket, valamerre megyünk az élet utjain. A maga örömeblő örömet ad nekünk is, az ő szomorúságából lesz a mi vigasztalásunk. Hadvezérek szövik a háborút, aminek nyomán jár a pusztulás. A költők munkája a békesség, a termékenység. Olyanok ők, mint az égi nap, ami egyszerre százezfő ébreszt új életet, megteremkenyít egy országot, egy világrészt s valamerre egy himbő rejtőzködik, virágzásra fakasztja. Nem azok a népek boldogak, akiknek sok hadvezérük volt, hanem akiknek sok a költőjük. Nekünk magyaroknak kevés igazi költőnk van. Azoknak, akik voltak, annál inkább kell megőrizniük még az emlékezetét is. Meg kell nekik adnunk minden díszet és dicsőséget, amit egy nemzet adhat, és féltő gondallal kell megőrizniük a feledéstől mindenik munkájukat.

A mai napon, Arany János napján, el kell olvasni a „Öszkék”-et. El kell olvasni mind e kései, bánatos, keserves, gyönyörűséges verseket, áhitattal és szeretettel, ahogy a hívők a bibliát olvassák.

Ez legyen a mi ünneplésünk a költő halála évfordulóján. S ha sok százak és ezrek lelkében rokonérzés kél az ő rímjeinek hallatán, ha ország-szerte könyvek hullanak és mosolygások fakadnak az ő szavainak eleven hatalmából: a költő szíve arra — Isten tudja — talán megmozdul örömeben még a föld alatt is.

mányát és garanciális törvényét; és csodálkodik Széll Kálmánon, hogy nem védelmezi meg alkotását. Nem szavazza meg a törvényjavaslatot. (Helyeslés a baloldalon.)

Udvary Ferencnek megengedi a Ház, hogy holnapra halasztassa beszédét.

Elnök: A vita folytatását holnapra teszi át. **Lovász Márton** attól tart, hogy a kormány és az elnök meg akarja lepni a Házat a házzabálymódosító indítvány tárgyalásával s azért kérdést intéz az elnökhöz, hogy mikor lesz az indítvány napirenden.

Elnök: Azt válaszolja, hogy a jövő hét elején tájékoztatni fogja a Házat.

Az ülés délután 3/4 órákor végződik.

BELFÖLD

Minisztertanács. Ma este minisztertanács volt, amelyen a kabinet valamennyi tagja résztvett.

Berczik Árpád lemondása. *Berczik Árpád* miniszteri tanácsos, a miniszterelnökség sajtó-osztályának főnöke, negyven évi hivatali szolgálattal után beadta lemondását. Ezzel a lemondással *Berczik Árpád* pályájának csak egyik része zárul le. Az, amely a nagyközönség előtt nem volt ismeretes. *Berczik Árpád*, az író és művész megmarad a magyar közönség szolgálatában s megőrizi azt az előkelő helyet, amelyet a szívekben és elmékben elfoglalt. A hivatalából távozó sajtófőnök harmincegy év óta vezette kitünő buzgalommal a sajtóosztályt, ahoza még gróf *Andrássy Gyula* miniszterelnöksége alatt került. Miniszteri tanácsossá *Tisza Kálmán* alatt lett.

Az osztályt, mint értesülünk, eddigi helyettese *Ürmösy Miklós* osztálytanácsos fogja vezetni.

A helyzet. Az olasz kereskedelmi szerződés fölött megindult vita elposványosodása, hír szerint, arra bírja gróf *Tisza István* miniszterelnököt, hogy a képviselőház ülésének délután három óráig való meghosszabbítását fogja javasolni. Ellenzéki politikuskok bizonyosra veszik, hogy a miniszterelnök erre vonatkozó indítványát már holnap előterjeszti. A képviselőház egyszerű szavazással a legközelebbi ülésben, hétfőn fog határozni az indítvány dolgában s amennyiben azt elfogadja, — ami iránt semmi kétség nem lehet — keddtől kezdve három óráig fog tanácskozni a Ház.

A miniszterelnök az olasz szerződési javaslat mihamarabb való letárgyalását akarja elérni az ülések idejének meghosszabbításával. Erre vall a közgazdasági bizottságnak az a határozata is, hogy *Rosenberg Gyula* előadó helyettesítésével *Heltai Ferencet*, *Bujanovics Gyulát* és gróf *Thorockay Miklóst* bizta meg. Az ellenzék természetesen a maga módja szerint kommentálja ezt s a vitarendezők készülnek is a jövő hétre, hogy legyen elegendő szónokuk. Ez a fölbuzdulás pedig indokolatlan, mert az előadó helyettesítése, amikor a vita annyira huzódik, mint most, csupán a gyakorlatnak felel meg. Beszélnek még ellenzéki körökben arról is, hogy a miniszterelnök délutáni üléseket is tervez; szerintük a házzabály-reviziót akarja gróf *Tisza István* délután ötötől este kilenc óráig tartó ülésben tárgyalatni.

A parlamenti ellenzék pártköreiből megjelent képviselők tulajdonok része azonban azon nézetben van, hogy a miniszterelnök nem fogja hátráltatni az olasz javaslat letárgyalását a házzabály-revizió kérdésének napirendre tűzésével.

A holnapi ülés első szónoka *Udvary Ferenc* lesz; utána *Eötvös Károly* fog beszélni.

A szepesi birtokvásárlás ügye. A képviselőház összeférhetetlenségi állandó bizottsága *Apáthy Péter* elnökle alatt ma délelőtt ülést tartott, melyen folytatta a *Münich Aurél* ellen a szepesi birtokvásárlás dolgában tett összeférhetetlenségi bejelentés-tárgyalását. Az ülés megnyitása után fölolvasták és hitelesítették a június 30-ki jegyzőkönyvet, majd *Heintz Hugó* előadó ismertette a szepesváraljai királyi járásbírósnál foganatosított tanukihallgatást. A bizottság ki-

mondta, hogy az előkészítő eljárás evvel be van fejezve és az ügyet az itelő-bizottság elé terjesztette. Az összeférhetetlenségi bizottság tizenkét órákor újblő összeült s folytatta a *Veszer Imre* ellen tett bejelentés tárgyalását. Az előadó ismertette a szent-gothárdi járásbírósnál folyt tanukihallgatás eredményét, mire a bizottság kimondta, hogy ezt az ügyet is az itelő-bizottság elé terjeszti.

A Code Civil ünnepe. A francia *Code Civil* százéves fordulója alkalmából Párisban e hó 27-én s a következő napokon rendezendő ünnepek intező-bizottsága ez ünnepelekre meghívta a magyar vallás- és közoktatásügyi, valamint az igazságügyi minisztereket is. A két miniszter felkérésére és megbízásából a minisztertanács felhatalmazása folytán dr. *Nagy Ferenc* nyugalmazott államtitkár és budapesti tudomány-egyetemi nyilvános rendes tanár fog ez ünnepeken a magyar kormány képviselője gyanánt megjelenni.

Uj klinikák. A gyakorlati orvostannak speciális szakmáiról a budapesti tudomány-egyetemen eddig csak részben gondoskodtak. Sem az elmekörtán, sem a bőr- és bujakörtán, sem a gyermekgyógyászat, sem a fül-, sem pedig a gégebagok részére egyetemi klinikák nincsenek. E tudományszakokból az előadókakat a székesfőváros kórházi osztályain, illetőleg más magánkórházakban tartják. *Berevicsy Albert* közoktatásügyi miniszter e hiányok pótlására intézkedni akar olyképpen, hogy az elmekörtán, bőr- és bujakörtán, valamint a gyermekgyógyászat részére a beruházási törvényjavaslatban szereplő egyetemi kózkórház keretében történik gondoskodás a klinikai tanításra is szolgáló kórosztyolokról s így csupán a fül- és gégegyógyászat részére kell egyelőre klinikáról gondoskodni. Mivel a szóbanforgó szakok tanítása majdnem kizárólag járó betegekben történik és a fekvő betegek száma sokkal kevesebb, ezért a szóbanforgó szakmák részére egy kisebb pavillon megfelel. E pavillon azonban nem lehet az új létesítendő egyetemi kózkórházban elhelyezni, mert az a dolog természeténél fogva a jelenlegi klinikáktól távol, a város külső részén épülhet csak fel. Ezekről tohát a mostani klinikai telepen kellett gondoskodni, ahol arra megfelelő hely rendelkezésre is áll a telep Mária-utcai oldalán. A tervek már teljesen elkészültek, sőt a építkezési előkészületek is megkezdődtek.

A katolikusok nagygyűlése.

Budapest, október 21.

Ötödik országos nagygyűlést kezdték meg ma délelőtt a magyar katolikusok a *Vigadó* nagyeremében. Bevezetőül ünnepi szentmise volt a belvárosi plébánia-templomban gróf *Csáky Károly* váci püspök pontifikálása mellett. Míse után a közönség a *Vigadóba* vonult, amelynek homlokzatán és bejárat fölött nemzetiszini zászlók és fehér-sárga pápai lobogók lengtek.

A nagy terem zsúfolásig megtelt hallgatósággal. Nagyszámmal jelent meg a püspöki kar és ott voltak a katolikus társadalom világi előkelőségei is. Ott voltak: Gróf *Majláth György*, *Bubics Zsigmond*, dr. *Hosszu Vazul*, gróf *Széchenyi Miklós*, *Firczak Gyula*, *Radnai Farkas*, gróf *Csáky Károly*, *Kohl Medárd*, *Vályi János*, *Benda Imre*, dr. *Szemrecsányi Pál*, *Wolafka Nándor*, *Fralnói Vilmos*, dr. *Várady Árpád*, *Bogisich Mihály* püspökök, *Fekér Ipoly* pannonhalmi főapát, *Takács Menyhért* jászói apát, *Vajda Ödön* zirczi apát, *Molnár János*, *Boromissza Tibor* kanonokok s még számos egyházi előkelőség. Ott voltak még: Gróf *Zichy Nándor*, *János és Aladár*, gróf *Wenckheim Frigyes*, báró *Révay Ferenc*, gróf *Czirák Antal*, gróf *Majláth György*, *Kanter Károly* apátplébános, *Pallavicini Ede* ögróf, gróf *Majláth József*, *Márkus József* főpölgármester, *Hellebronth Géza*, *Simonyi S. Sándor*, *Frey Ferenc*, *Csernoch János*, *Blaskovics Ferenc*, *Darányi Ferenc* országgyűlési képviselők és még számosan.

A gyűlés az Operaház férfikarának énekével kezdődött, majd a nagy közönség elénekelt a Himnuszot. Gróf Zichy János elnök megnyitó beszédében a katolikusok társadalmi egyesítéséről és az összetartás s szeretet szükségességéről szólt. Autonomia híján — ugymond — kell, hogy a magyar katolikusok a társadalmi együttartás minden alkalmát megragadják. A katolikus egyházat fenyegető sokféle veszedelem ellen csak a társadalmi szövetség áll rendelkezésre. A jelekből ítélve, katolikus autonomia nem lesz s így ezek az évről-évre összeülő nagygyűlések azok, amelyek a katolikus társadalom irányítását véghezvethetik. A minden katolikust összehozó szeretet nevében nyitja meg a gyűlést, abban a reményben, hogy erősebb lesz a katolikusokat összetartó szeretet, mint azok az okok, amelyek a katolikus társadalmi életet annyira felzavarják.

A megnyitó beszéd után, amelyet a közönség zajosan megtapsolt, bejelentette az elnök, hogy a királynak és a pápának hódoló táviratot küldött a nagygyűlés. Azután a nagygyűlés díszelnökeinek névsorát olvasta fel. A díszelnökök a következők: gróf Batthyány Iván, gróf Cziráky Antal, gróf Csekonics Endre, gróf Mailáth György, Márkus József főpolgármester, Halmos János polgármester, báró Révay Ferenc, Pallavicini Ede örngóf, gróf Széchenyi Imre, gróf Zichy Nándor és gróf Wenckheim Frigyes.

Azután dr. Hosszu Vazul lugosi görög szertartású püspök a katolikusok egységéről és a pápasághoz való ragaszkodásáról tartott előadást, amelyet nagy érdeklődéssel hallgatott végig a gyűlés közönsége. A nagygyűlés második szónoka dr. Rajner Lajos pápai prélat volt, aki határozott beszédet mondott a hazaszeretetről. A hazai történet példáival erősítette, hogy a katolikusok produkáltak minden téren a legszebbet, a legnagyobbat. Egyek vagyunk — ugymond — a hitben, egyik vagyunk a hazaszeretetben. Cáfolta azután a kozmopolitizmus vádját, amelylyel a katolikus vallást illetni szokták.

Dr. Wolafka Nándor címzetes püspök a katolikusoknak a Mária tiszteletben való egységéről tartott érdekes előadást. Az előadás után az elnök a nagygyűléshez érkezett üdvözlő táviratot olvasta föl.

A késő déli órákba nyult a katolikus kongresszus első ülésének vége, amikor aztán szétoszlott a nagy közönség.

Délután 3 órakor tartotta évi közgyűlését a Magyarországi Katolikus Egyesületek Országos Szövetsége a budapesti Katolikus Kőr disztermeben. Gróf Zichy János elnöke alatt Boromissza Tibor pápai prélat tartott előadást a katolikus egyesületi ügyről. Szólt az egyesülés szükségességéről. A katolikusok egyesülése szerinte annál szükségesebb, mert egyesült erővel támadnak bennünket a tagadás hívei, egyesült erővel kell tehát védekeznünk. Azután Zéman Jenő roznányi plébános lépett a szószékre. Az Országos Szövetség feladatairól kellett volna beszélnie, e helyett szidta a liberális sajtót, azokat a papokat, akik a lilaszínű cingulusra pályáznak, s keveselte a katolikus mártírokat. Végül megpendítette az eszmét, nem lehetne-e a katolikus nagygyűléseket a vidéken tartani, mert félti ezt a zsenge gyermeket a főváros levegőjétől. A közgyűlés ezután elnöknek újból gróf Zichy Jánost választotta meg.

Ugyancsak délután 3 órakor tartotta közgyűlését az Országos Magyar Cecilia-Egyesület Bogisich Mihály kanonok elnöke alatt.

Hat órakor volt a nagygyűlés második nyilvános ülése a Vigadó nagytérképében.

Gróf Zichy János megnyitván az ülést, jelentette, hogy a kabinetirodától már megjött a válasz a királyhoz délelőtt intézett táviratra. A kabinetiroda értesíti a nagygyűlés tagjait, hogy ő felsége a kongresszus hódolatát köszönettel tudomásul vette.

Az első szónok Mayer Béla püspök volt, aki a keresztény nő szerepéről szólt a mai társadalomban. Utána gróf Zichy Aladár a szövetségek fontosságáról szónokolt, Prohászka Ottokár a katolikusok társadalmi tevékenységét fejtegette. A nagygyűlés harmadik nyilvános ülése holnap délelőtt 11 órakor lesz a Vigadóban.

KÜLFÖLD

Az orosz-japán háború.

Budapest, október 21.

A manduriai harcra elhallgattak az ágyuk és a kimerült hadviselő felek alkalmasint még több napon át pihenni fognak. Az orosz hírszolgálat azt szeretné elhitetni a világgal, hogy a japánok téltensége támadó-erejük megtörését jelenti, pedig ha lehet győzelemről beszélni a saho-menti nagy csata után, jogosultabb a japánok sikerét emlegetni, mert hiszen, ha az oroszok jelentékeny veszteségeket okoztak is az utolsó két napon az ellenségnek, anynyi tény, hogy Kuropatkin offenzívája kudarcot vallott. De a japánok győzelme ezuttal sem mondható döntő jelentőségűnek, sőt annyit sem értek el, mint Liaojangnál, mert míg ott még megkísérelték elválni az oroszok visszavonulását, a saho-menti csata után nem is kerültek abba a helyzetbe, hogy a lassan visszavonuló ellenséget üldözöbe vegyék. A japánok tudják, hogy az orosz sereg jelentékeny erősítései utban vannak, rájuk nézve tehát életkérdéssé vált, hogy kihasználva mostani kedvező helyzetüket, még a friss orosz csapatok megérkezése előtt újabb csatára kényszerítsék Kuropatkit. Ezért biztosra vehető, hogy a japánok téltensége nem tart sokáig és már a legközelebbi napokban újra megindul az embermészárlás, véresebb és borzalmasabb minden eddiginél.

A nagy csata után.

London, október 21.

Péttervári jelentések szerint az orosz balszárny e hónap 17-én Kuropatkin parancsára 15 kilométernyire visszavonult. Kuropatkin azért rendelte el a balszárny visszavonulását, mert tüzérsége nem volt a balszárnyhoz s az a veszedelem fenyegette, hogy a japánok meglegik és szétverik. A balszárnyal egyidejűleg a centrum és a jobbszárny is megfelelőleg visszavonult. Ezzel szemben a Standardnak azt jelentik Kuropatkin főhadiszállásáról, hogy Kuropatkin azt a parancsot kapta, hogy *semmi szín alatt se térjen vissza Mukdenbe*. Lehetséges, hogy Kuropatkin nemsokára újra megkezdje az offenzívát. Ez a hír azonban kevés hitelre talál.

Egy másik távirat azt jelenti, hogy az orosz seregek Mukdenbe vonulnak vissza. Kuropatkin nem fogja tartani Mukdent, hanem Tienling felé fogja előretolni haderejét s ott készül a nagy ellentállásra. E tervének megvalósításában Kuropatkin arra számít, hogy seregének a Hunhón való átkelését a japánok nem fogják zavarni. Tokióban azt beszélnek, hogy Oyama valószínűleg már a jövő héten be fog vonulni Mukdenbe.

London, október 21.

A Standardnak táviratozzák Oku főhadiszállásáról, hogy a japán sereg jobbszárnyán 5300 orosz holttestet temettek el, a két másik japán sereg pedig 5—5000 holttestet. Az oroszok veszteségeit az ütközetben 50.000 főre teszik, ellenben a japán veszteséget aránylag csekélynek tartják. A japánok ötven orosz ágyut ejtettek zsákmánnyul. A csataterén a japánok irásokat találtak, amelyekből kiténik, hogy a cár a leghatározottabban megparancsolta Kuropatkinnak a támadást és Port-Arthur felmentését. Erre adta ki Kuropatkin azt a napiparancsot, hogy semmi áron sem szabad Mukdenbe visszatérni s az utolsó csepp vérig kell harcolni.

Péttervár, október 21.

A mukdeni főhadiszállásról jelentik,

hogy *Miscsenko* tábornok kozákjai egy japán üteget elpusztítottak, a japán gyalogságot pedig menekülésre kényszerítették. Tegnapelőtt a nyugati arcélen dült el a harc.

Péttervár, október 21.

A Brsevija Tjedomostni tudósítója táviratozza Mukdenből 20-áról:

Két napja az egész vonalon csend van. Csapataink állásukban maradnak és tíz napi harc után élvezik a nyugalmat. Látszik az ellenség mozgása, ki nyilván haderejének erős eltolásával van elfoglalva. Foglyok állítása szerint a japánok folyó hó 21-én éjjel 1 órakor akarják megkezdeni a visszavonulást. Tegnap éjjel egy önkéntes-csapat váratlanul megtámadott egy japán üteget, leaényiségét lemeszárrolta, elvett három ágyut és azokat nagy nehézségek dacára is az orosz táborba hozta.

Port-Arthur ostroma.

London, október 21.

A japánok khinai kulikat fogadtak, akikkel Port-Arthur nyugati oldalán erődítvényeket építettek, hogy gyalogságukat, esetleges előnyomulásánál, onnan fedezzék. Az ostromló seregnek ugyanis az a szándéka, hogy ez erődítések védelme alatt legközelebb előnyomuljanak és pedig olyanformán, hogy a harcterületet a japán erődítések két vonala közé korlátozzák. Az oroszok a Galamb-öböl déli részén levő hegyes területet még mindig megszállva tartják. A harcok ez idő szerint tüzérségi küzdelemre és apróbb csatározásokra szorítkoznak. A város tele van sebesültekkel. A várban levő oroszok epedve várják a híreket Kuropatkinról, mert még mindig remélik, hogy az fel fogja szabadítani Port-Arthurt.

Friss csapatok.

London, október 21.

Tokiói távirat jelenti, hogy 90 szállítóhajó 75.000 emberrel és 200 ágyúval elhagyta Vaso kikötőjét. Az új japán sereg 400.000 főnyi lesz.

Páris, október 21.

Mukdenből táviratozzák, hogy a sokszor emlegetett 8. hadtest Karbinból odaérkezett s Kuropatkin erre való tekintettel új rendeléseket adott ki.

A balti flotta.

Friedrichshafen, október 21.

A múlt éjjel az orosz kelet-tengeri hajóraj összes hajói felvonták horgonyjukat és nekiindultak a Keleti-tengernek. Skagennél az összes hajókalauszokat partrattették és 20-ikán este ideérkeztek.

Berlin, október 21.

Kielből jelentik, hogy oda az a hír érkezett a balti flottára vonatkozólag, hogy a hajók Madeira előtt el fognak válni egymástól. A csatahajók és a nagy cirkálóhajók körül fogják hajózni a Jóréményfokot, a kisebb hajók pedig a szuezi csatornában mennek keresztül. Az egész flotta a Szunda-szigettengerben fog újra egyesülni és innen együtt folytatja útját egész Vladivosztkáig. Az egész ut nyolevanöt napig fog tartani. Mint-hogy január közepén, amikor a flotta a Sárge-tengerre érkezik, a vladosztkói kikötő be lesz fagyva, jégtörő hajók is kísérik a flottát.

Tokio, október 21.

Itt kétségbevonják, hogy a balti hajóraj valóban Kelet-Ázsiába jön, de a lapok kijelentik, hogy a japán hajóhad örül azon, hogy fogadhatja. A porth-arthuri kikötőben lévő orosz hajók úgy össze vannak lövöldözve, hogy azokra nem kell ügyet vetni. még akkor sem, ha Port-Arthur a keleti hajóhad megérkezésekor el sem esett. Japán főképpen az iránt érdeklődik, hogy minő utirányt vesz a hajóraj, mert ez alkalmas ad annak megállapítására, hogy hogy fogják fel az egyes államok a semlegeséget.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Október 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásukkal a megújításról idejében gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Kuroki haldoklik.

London, október 21.

A *Newyork Herald* 19-iki keletű csekingi táviratot közöl, mely szerint Kuroki dizentériában megbetegedett és halálán van. Ezt a hírt eddig nem erősítették meg.

Az eltított fátylászmenet.

Bécs, október 21.

A bécsi rendőrség tudvalevően betiltotta azt a fátylászmenetet, melyet Lueger bécsi polgármester 60-ik születésnapja alkalmából terveztek. Ez az úgy ma nagy vihart támasztott az alsó-ausztriai tartománygyűlés ülésén, melyen Gessmannak a fátylászmenet miatt beterjesztett sürgős indítványa került szóba. Gessmann sürgős indítványa az volt, hogy a tartománygyűlés fejezze ki a kormányának rosszallását a fátylászmenet eltöltése miatt. Azzal érvelt, hogy a szocialistáknak az ilyen tüntetéseket mindig megengedik, míg a tisztességes polgárokat eltiltják tőle. Ez nem egyéb, mint meghajlás a szocialisták orcsallan terrorizmusa előtt.

Gessmann szavaira pokoli láрма tör ki. A karzaton sipolnak és üvöltönek Lueger hívei, főképp mikor Weisskirchner azt mondja, hogy a keresztény-szocialisták felebbezését a helytartó elutasította. Ebben a hangzavarban áll föl szólásra Seitz szocialista képviselő s tiltakozik az ellen a gyanúsítás ellen, hogy a fátylászmenet eltöltésével a szocialistákat akarták volna megjutalmazni. Koerber mindenben az antisemitákat támogatja, nehogy udvari körökben ellenségeket szerezen magának. Ezután Seitz Lueger egyéniségét gnyolja s azt mondja, hogy Lueger addig nem akar nyugodni, amíg olyan paradéval nem tisztelik meg, aminő eddig csak az uralkodónak járt ki. Bécsben többet hallani a Hoch Luegert, mint azt, hogy éljen a császár.

Sturm: Denunciáns, denunciáns! (A karzaton megint láрма kerekedik s egyre hangzik: Pfüj Seitz!)

Seitz: Fölszólítja a tartományi marsallt, hogy csináljon rendet a karzaton. Luegert eléggé ünneplik ugyis — a kofák. (A karzaton tombolva éltetik Luegert.)

Seitz: A munkások májusi ünnepét megengedi a rendőrség s ez nem tetszik a keresztény-szocialistáknak. Pedig a májusi ünnep nem fátylászmenet, hanem épp olyan szent menet, mint egy processzió. Azt akarják, hogy a processziókat is betiltassák? Lueger egyébként nem olyan ember, akiről szakértők nélkül biztosan meg lehet állapítani, hogy épeszü-e?

E szavakra nagy zúrvár támad. Bielhlawek, Neumayer, Gruber és még több antisemita képviselő öklével rácsap a padra és vadul kiáltja:

— Utasítsák rendre. Nem tűrjük, hogy polgármesterünket folytonosan gyalázza.

Seitz: A munkások majd másutt hallatják panaszaikat.

Steiner (antisemita): Nem tudja, *gyavaság vagy állagság volt-e*, ami a kormányt a tilalom kibocsátására bírta.

Seitz: Az önök beleegyezésével történt!

Hangok a karzatról: Kuss Seitz, kuss Seitz!

Bielhlawek: Fogd be a szájadat, szoci!

Steiner: Az *Arbeiterzeitung* heteken át gyilkosságra buzdította a lakosságot. Nem tudom, hogy meddig bírja hazafiságunk ezt a teherpróbát.

Kielmannsegg helytartó kijelenti, hogy már többibben tiltottak el fátylászmenetet vagy körmenetet, mikor a Reichsrath vagy a tartománygyűlés ülésezett.

Hangok a keresztény-szocialistáknál: Hát mi történt a májusi ünnepen?

Kielmannsegg: Azt nem tilthatták el, mert akkor a munkások a Praterbe vonultak fel zárt sorokban. Nem igaz, hogy a kormány valamelyik párt pressziója alatt tiltotta el a körmenetet.

Bielhlawek: Félnék Lueger befolyásától.

Schneider ezuttal is a zsidók ellen piszkolódik. Már a rómaiak alatt, ugymond, a zsidók csináltak minden veszedelmet, úgy van ez most is. Az is tudvalevő, hogy Ravachol és Rothschild közt összeköttetés áll fenn. A zsidóság mindig minden dinasztia és az igazi nép pusztulására fog spekulálni.

Utána Vökl kezd beszélni, mire Bielhlawek feléje kiáltja:

— Elsikasztotta a szegények pénzét!

Vökl: Legközelebb revolvert hozok magammal és levölök mindenkit, aki ilyesmit beszél rólam.

Bielhlawek: Rágalmazó veszett kutya!

Vökl: Tartományi marsall ur, miért nem utasítja rendre?!

Néhány keresztény-szocialista Vökl felé rohan és inzultálni akarja. A tartományi marsall erre felfüggeszti az ülést.

Szünet után nagy zaj közepett ismét Seitz kezd beszélni.

— Minden, amit a keresztény-szocialisták tesznek, komédia!

Lueger: Pfüj Seitz! Pfüj!

A tartományi marsall kijelenti, hogy Bielhlawek és Vökl viselkedése miatt összehívja a fegyelmi bizottságot és addig, míg ez tanácskozik, félbeszakítja az ülést.

A fegyelmi-bizottság összeült és rövid tanácskozás után azzal az indítvánnyal állt a tartománygyűlés elé, hogy Vöklt a jövő üléstől zárják ki, Bielhlawek pedig elnököleg rendreállításassék.

Az ülés újabb megnyitása után Bielhlawek képviselő azt veti a kormány szemére, hogy a szocialdemokraták kedvéért mindent, a keresztény-szocialistáknak pedig semmit sem tesz meg. Ezek ezt a bánásmódot nem fogják soká tűrni. Semmi sem ingatja meg a bécsi lakosságot polgármesteréhez való ragaszkodásában.

Lueger következetlenséggel vádolja a helytartót, mert a májusi ünnepséget is be kellett volna tiltani. Tiltakozik a szabadelvű és szocialdemokrata lapok ama ráfogása ellen, hogy ő vagy párta a tiltalmat talán felelemből szököltölte volna ki. Azután védekezett a májusi ünnepre vonatkozó kijelentése miatt.

Seitz ur, ugymond, bennünket lump proletároknak nevezett. Ma is felolvasták, hogy a szocialdemokrata újságokban és gyűléseken miképpen szidalmaznak bennünket. Erre én azt mondtam: Nézzék meg azokat az embereket, akik május elsején kimennek a Praterbe. Ezek mind lumpok. Az én kijelentésem nincs összefüggésben a májusi ünnepel mint olyannal. Evvel én nem törődtem. Ez a 8 órai munkaidővel nincs összefüggésben és a munkásvédelemmel sem. Erre e kijelentéssel nem gondoltam. Evvel a kijelentéssel, amelyet talán lehet kritizálni, a bécsi szocialdemokraták zsidó és nem zsidó vezetőit értettem és talán követők egy részét is, akik az ő parancsuknak vakon vagy fizetésért engedelmeskednek. Nem igaz, hogy én a munkásokat megsértettem. En csak a szocialdemokráciának ezt a kis töredékét értettem, más nem. Ezt ezek az urak jól tudják és ezért igazságtalan, ha ebből az alkalomból ilyen támadásokat inszenálnak ellenem.

A karzat Lueger szavait ismételt *Hoch!* kiáltásokkal kísérte és végül zajosan tüntetett mellette. A sürgősségi indítványt elfogadják és az ülést berekesztik.

A tartománygyűlés botránnyos ülése után nagy csődület támadt az udvaron. A karzat közönsége megvárta Seitz képviselőt s mikor az udvaron át az utcára akart jutni, a tömeg megrohanta, leköpdöste és szidalmazta. Tettleg is bántalmazták volna, ha több képviselő nem siet segítségére.

HIREK

Budapest, október 21.

— **Fereno Ferdinánd hazaérkezése.**

Bécsből jelentik, hogy *Ferenc Ferdinánd* főherceg, aki a királyi képviselőtében résztvevő a szász király temetésén, tegnap este Drezdából visszatért Chlumebe.

— **A spanyol király betegsége.** Tegnap az a hír érkezett Párisból, hogy *Alfonz* spanyol király komolyan megbetegedett. Ma azt jelentik *Madrid*-ből, hogy a király teljesen jól érzi magát s a betegségről terjesztett híreknek semmi alapja nincs.

— **A szász király civillistája.** Drezdából táviratozzák, hogy az országgyűlés november 22-én fog összeülni, hogy megállapítsa az új király civillistáját. Mivel a trónörökös kiskorú és a király elváltan él nejétől, Montignoso grófné pedig nem kap évjradékot, tehát az egész királyi civillista nem több 30.000 márkánál. *Matild* hercegnő évenként 20.000 márkát kap az államtól, de ezt az összeget fel fogják emelni, ha a hercegnő külön udvartartást rendez be.

— **Világkiállítás Párisban.** A párisi *Figaro* írja, hogy újabb világkiállítást terveznek Párisban. Ez a terv azonban korántsem érett még meg annyira, hogy egyhamar megvalósítható legyen. Úgy látszik, az egész inkább csak ötlet, mert a világkiállítás rendezését az állítólagos terv nagyon messzire tolja ki. 1920-ban lesz ugyanis a harmadik francia köztársaság fennállásának ötvenedik évfordulója, de már most beszélnek arról, hogy ezt az évfordulót világkiállítás rendezésével ünneplik meg.

— **Beöthy Ákos betegsége.** *Beöthy* Ákos országgyűlési képviselő, aki egészsége helyreállítása végett külföldön volt, már visszatért a fővárosba. Betegségéből még nem gyógyult föl teljesen, de azért már szorgalmasan dolgozik *A magyar államügy fejlődésének küzdelmei* című munkáján. A beteg államférfiut sok tisztelője és barátja látogatja meg Erzsébet-köruti lakásán.

— **Az angol flotta Fiumében.** Fiuméből jelentik, hogy az angol flotta, amely tegnap Triesztet elhagyva Velencébe indult, október 27-én érkezik Fiuméba. A flotta tiszteletére a kormányzó bankettet ad, melyre a meghívókat már most küldötték szét.

— **Látogatás a horvát internátusban.** *Borzeviczy* és *Cseh* miniszterek ma délután meglátogatták a horvát internátust, melynek lakói a VII. kerületi gimnázium növendékei. A miniszterek fogadására megjelentek *Boncz* Ödön osztálytanácsos, *Erődy* Béla és *Cherven* Flóris főigazgatók. A miniszterek az internátus tanári karának élén *Medveczky* Lajos tanár és intézeti felügyelő fogadta. A növendékek részéről *Tohajevits* Miklós köszönte meg a minisztereknek a kitüntető látogatást.

— **A budapesti tanítóegyesület közgyűlése.** Csütörtökön délután érdekes és látogatott közgyűlést tartott a budai tanítóegyesület *Magyar* József igazgató elnöke alatt. Miután a pénztáros és könyvtáros jelentéseit tudomásul vették, a tavaszi közgyűlésen kitűzött pályakérdés ügye került döntésre. A pályakérdés azt a tételt kívánta kidolgozni, hogy miképp szervezendők a kirándulások. Csak egy munka érkezett be, de a bíráló bizottság indítványára a közgyűlés érdemesnek találta a 100 koronás pályadíjra. A szép munkát *Witkovszky* Sándor fővárosi tanító írta, kinek az elnök néhány meleg szóval adta át a pályadíjat. Azután *Barátosi Balogh* Béla „Japan nevelésügyéről” tartott érdekes felolvasást.

— **Egy regénygyártó halála.** *Kopenhágában* meghalt *Louis de Moulin* regényíró, aki a polgári életben egyébként a Möller nevet viselte. Sajátságos tollfogató férfi volt, műveinek a száma egyszerűen megállapíthatatlan s egyszerre nyolc-tíz regényen is dolgozott, amire persze rengeteg memória kellett. Regényei különben mind megegyeztek abban, hogy valósággal csöpögtek a vértől. Mondják, hogy állandó szerződése volt a dán *Revue* kiadóval, hogy minden számba legalább öt gyilkosságot szállít. Öny kéziratot hagyott hátra, hogy ez a folyóirat öt-hat évre el van látva *Moulin* regényekkel.

— **Köburg Luja ügye.** *Luja* hercegnő, mint Bécsből jelentik, ma délelőtt kérvényt adott be a főudvarmesteri hivatalnokhoz s abban ajánlja azt a három francia pszichiátert, aki elmebeli állapotát megvizsgálja. Maga írta alá a kérvényt. A három tudós: *Magnaux* (Académie Médicine), *Garnier* törvényszéki elmeorvos és *Joffroy* egyetemi tanár.

— **Magyar kereskedők Belgrádban.** A magyar kereskedők és iparosok ma reggel két órakor indultak el a magyar államvasutak külön vonatán a keleti pályaudvarból Belgrádba. A kirándulók, akiket haraszti Jellinek Henrik vezet, kilencvenheten vannak s velük utaznak *Petkovic* volt miniszter, budapesti szerb főkonzul, *Popovic V. István* országgyűlési képviselő, *Kunz Ferenc* és *Fürst László*, a Kereskedelmi Csarnok alelnökei dr. *Schreyer* Jakob főtitkár, *Gelléri Mór* kir. tanácsos és a kereskedő- és iparosvilág más előkelőségei. A különvonat *Lang Manó*, az idegenforgalmi részvénytársaság igazgatója vezette. A kirándulók fél egy órakor értek Újvidékre, ahol a belgrádi kereskedők küldöttsége fogadta őket. A külön vonat fél három órakor robotgott be a *belgrádi pályaházba*, ahol a kereskedelmi egyesület számos előkelősége és több száz főnyi közönség várta. Hatalmas zsvió köszöntötte az érkezőket. A szerb kormány nevében *Trifkovic* Markó a kereskedelmi minisztérium osztályfőnöke megleghangu beszédben üdvözölte a vendégeket, kifejezvé az abbeli reményét, hogy e látogatás szorosabbá és bensőbbé teszi a Magyarország és Szerbia közt fennálló kereskedelmi és közgazdasági jó viszonyt. Haraszti *Jellinek* Henrik a magyar kereskedelmi csarnok elnöke magyar, majd francia nyelven megköszönte a lelkes fogadtatást és maga is hangsúlyozta a kölcsönös látogatás fontosságát. Azután *Pavlovics* Miljov a kereskedelmi egyesület elnöke tolmácsolta a szerb kereskedők üdvözlését a magyar kereskedők látogatásáért, mire *Kunz Ferenc* a kereskedelmi csarnok alelnöke válaszolt. Erre *Marianovics* Mihály helyettes polgármester Belgrád város nevében üdvözölte a vendégeket. Beszédre *Piperkovic* Bátor fővárosi tanácsnok Budapest székesfőváros üdvözlését magyar, majd szerb nyelven tolmácsolta, ami rendkívüli tetszést keltett. Hosszu kocsisorban vonultak a vendégek a földszintű városba, amelynek közönsége sorfalat állott és lelkesen zsviózott. A vendégek elszállásolásuk után a kereskedelmi egyesületbe ismerkedésre gyűltek. Este 8 órakor díszelőadás volt a vendégek tisztelőre a nemzeti színházban, ahol a *Vereshajut* és egy szerb darabot adtak. A magyarok *Todosics* Zorka primadonnának magyar feliratu babékoszort nyújtattak át. Színházi előadás közben a vendégek folytonos ovációban részesültek. Előadás után buffet volt az Imperiál-fogadóban. Az egész város fel van lohogóva. A belgrádi lapok hasábos cikkeken ünneplik a vendégeket és a magyar-szerb barátságot.

— **Halálozás.** Dr. *Szigeti* Samu tiszafüredi orvos ma Budapesten ötvenkétéves korában zsvízhűdés következtében hirtelen meghalt. Az elhunytat Tiszafüredre szállítják, ahol vasárnap lesz a temetése.

— **Mikár Zsigmond ellen.** Régtől fogva nagy az ellenszenv az öreg honvédek közt *Mikár* Zsigmond ellen, aki tudvalevőleg évtizedek óta főjegyzője az 1848/49-iki honvédegyesületek központi bizottságának. A haragba belejárt azanok pártpolitikai motívumok is, mert *Mikár* 67. óta minden kormánynak lelkes híve volt és annak idején vezérszerepet játszott abban a mozgalomban, amely *Görgy* Arthurt rehabilitálta a nemzet előtt. Ma már *Mikár* nagyon öreg ember és a kormány a rend kedvéért megvizsgáltatta a központ ügyvitelét. A vizsgálatot a központi bizottság három tagja végezte, akik a bizottság mai ülésén elmondták tapasztalataikat. Ezek alapján a bizottság *Mikárt* ideiglenesen felfüggesztette állásától s helyettes főjegyzőül *Bellaágh Imre* alelnököt választották meg. *Bellaágh* ideiglenesen elfogadta az állást. Kimondották továbbá, hogy *Mikár* az összes iratokat, leltár mellett, adja át az elnöknek. Gondoskodni fognak róla, hogy *Mikár* az eddigi javadalmazását megkapja. Az iroda részére külön helyiséget fognak bérelni.

— **Új állatkert.** Az Országos Zoologiai Társulat mozgalmat indított a kor mai igényeinek megfelelő új állatkert létesítésére érdekében. A mozgalom élén előkelő név szakferriák állanak, kik az új állatkertet lehetőleg a Lágymányoson óhajtanák berendezni.

— **Báró Wesselényi Béla halála.** Báró *Wesselényi* Béla haláláról Kolozsvárról a következő újabb részleteket jelentik: Báró *Wesselényi* Béla egy hét óta gyöngékedett. Gyomorbaja volt és az orvosok diétát rendeltek neki. A báró angazsálva volt futásra, ezen résztvevett s győzött is. Tegnapelőtt is gyöngének érezte magát és családja azt akarta, hogy ne üljön lóra. Tegnapelőtt reggel vadászaton vett részt. A vadászat Alsó-Zsukon volt és ezen résztvevett báró *Bánffy* Miklós, gróf *Mikes* Ármin, báró *Bánffy* Endre, *Nopcsa* Elek, báró *Kvassay* István, *Majtényi* és *Kenéz* hadnagy, gróf *Teleki* Artur veje, *Teleki* Ferenc, *Teleki* Pál és báró *Szentkereszti* István. Az alsózsuki Hubertus-lak mellett nyulat vertek fel és körülbelül félóra ir futam után báró *Wesselényi* lováról leesett. Gróf *Teleki* Artur odaugrott hozzája és dörzsölgötte. Ezalatt gróf *Bánffy* György lóhalálában Bándhírára oryosért ment, de mire visszajött, a báró már meg volt halva. Egy vitték azután a Hubertus-lakba, ahol leánya, *Palma* bárónő volt künn. Ugyancsak ott volt sógora, *Aubin Róza*. E közben gróf *Mikes* Ármin Kolozsvárra vágatott s itt gróf *Telekit*, az elhunyt sógorát értesítette a gyászestéről, aki a báró özvegyével kihajtatott a Hubertus-lakhoz. Az eset Kolozsvártól általános részvétet keltett. A temetés a Hubertus-lakból holnap, szombat délután 3 órakor lesz. A temetésre Kolozsvárról a szamosvölgyi vasutnak különvonata indul 1 óra 55 perckor délután. A temetésen *Heredy* Gergely evangélikus lelkész, az elhunyt régi jó barátja és iskolatársa fog imát mondani. Másnap a holttestet *Zsibóra* viszik, ahol vasárnap lesz a család és szűkebb körü barátok körében a holttestnek a *zsibói* kastélyban lévő kriptába való elhelyezése. A holttestet az indóházról a kastélyig kocsin viszik, onnan pedig az elhunyt barátai vállon viszik fel a kastély mellett közfelfekvő dombra, ahol a családi kriptá van. A szamosvölgyi vasut vasárnap reggel 9 órakor különvonatot indít *Zsibóra*, amely még aznap vissza is jön. Az Erdélyi Falkavadász-Társulat ma délután elhatározta, hogy emléklék fogja megjelölni azt a helyet, ahol alapítóját a halál érte.

— **Vasuti szerezcséltenség.** Párisból táviratozzák, hogy a páris-bordeauxi vasuton *Housy* állomásnál az éjszaka két vonat kiskilott. A kiskilást hír szerint szárdékosan idézték elő. *Housy* állomás közelében ugyanis egy sinkerestezésnél bűnös kezek felszedték a símeket és ott siklott ki a párisi gyorsvonat. Egy később szembe jövő személyvonat beleütközött a gyorsvonat kocsijaiba. Egy katonatiszt és két gyermek meghalt, a gyermekek szülei és mások is súlyosan megsebesültek. A gyorsvonaton utazott *Fallières*, a szenátus elnöke is, akinek azonban semmi baja sem történt.

— **Myrbach Amerikában.** A bécsi műipariszkola és muzeum igazgatójának ügyében ma a következő részleteket jelentik *Bécsből*: Báró *Myrbachot* már az elmúlt iskolaév végére várták baba, akkor azonban a közeli szünidőre való hivatkozással szabadságot kért. Azóta többször kérte már szabadságának meghosszabbítását. Az a festőművész, akivel együtt ment Amerikába, *Schönwald* Marianne tekintélyes bécsi kereskedőcsalád leánya. Már régóta rebesgették, hogy a tanár és tanítványa között intím viszony szövődött. *Myrbach* nős ember; házaseslete azonban nem volt boldog, különösen azóta, hogy felesége tudomást szerzett hűtlenségéről. Felesége most válopert indított ellene. *Myrbach* ezelőtt Párisban élt és csak 1897-ben költözött Bécsbe, állítólag azért, mert akkoriban anyagi zavarokkal küzdött. Valószínűleg Kaliforniában telepedik le.

— **Tisztviszolgá és kapitányné.** *Bologná*ban tudvalevőleg tartózkodott *Ballista* kapitány feleségét, mert az a gyanu terheli, hogy ő ölte meg férjének *Barbieri* nevű szolgáját. A gyanut megerősíti, hogy a szolga holtteste az ágytól húszlépésnyit távoltságban feküdt, holott az ágyban két golyót találtak. A vizsgálóbíró azt hiszi, hogy a kapitányné azért ölte meg a szolgát, mert kéeyelmetlenül vált rá nézve a viszonyuk. A kapitányné egyébként állhatatosan tagadja a terhére rótt gyilkosságot.

— **Jenner kézre került.** A bécsi rendőrségnek ugyancsak nagy a szerencséje. Egyszer-másra hurokra kerülnek a nagy gonosztevői. Néhány nap alatt, alig hogy megszöktek, fogságban vannak már *Kleinék*, a rablógyilkosok és *Taussig* Ottó, a szélahamos gyáros, s ma este, mint tudósítónk jelenti, a bécsi lapok rendkívüli kiadásban körtölhették ki, hogy elfogták *Jenner* Antalt, a negyedmillió sikkasztót. *Jenner* tudvalevőleg a német bankok bécsi fióknézetétől a múlt hónap 13-ikán 235.000 koronát sikkasztott. *Jenner* körözését és fényképét elküldötték a világ minden tájára, pedig a sikkasztó ki sem mozdult *Bécsből*: a II. kerületben levő *Schüttelstrasse* 39. sz. házában büntársainál rejtőzködött a sikkasztás óta, ott is tartózkodták le ma estefelé. A rendőrséget egy névtelen levél vezette nyomra, amelyben megírták, hogy a Fiuméből Grácha érkező vonaton fog ma megérkezni *Jenner* cinkostársa, *Büchner* Miksa fényképészeged a barátnejával. Ugy is volt, a titkos rendőrök letartóztatták az érkezőket, akik bevallották, hogy *Jenner* náluk rejtőzik Bécsben. A rendőrség nyomban elment a megjelölt házhoz és meg is találta a sikkasztót.

— **Abdul Eamid vallomása.** *The Story of My Struggles* (Küzdélmeim története) cím alatt Londonban megjelent *Vámbery* Ármin legújabb könyve, amely többek között rendkívül érdekes dolgokat mond el *Abdul Hamid* szultánról. Elmondja *Vámbery*, hogy törökös viselkedésével úgy megnyerte a szultánt, hogy az bizalmasabban is feltárta előtte a szívét. A szultán elmondott egy gyermekkori epizódot, amelylyel kapcsolatosan aztán így folytatta:

— Édesapám szavai mélyen belevésődtek a lelkembe és azzal a tudattal értem férfivá, hogy Angliára mindig számíthatok. De milyen keserves kellett csalódnom, amikor trónraléptem! Éppen az angolok voltak azok, akik cserbenhagytak. Sőt amikor egy izben nem volt pénzem és nyomoruságos három millió koronát akartam kölcsön venni, ezzel a kéréssel is elutasítottak. És ezt nevezik Nyugaton „barátságának.” Látja, így lettek semmivő ifjúságom legszebb álmjai — tette hozzá a szultán mély sóhajjal.

Amikor *Vámbery* Egyiptomra terelte a beszélgetést, a szultán egészen magánkiül lett izgalmában. Hevesen flugrott helyéről és éles, rikácsoló hangon kiáltotta:

— Mit? ! Azt hiszi ön, hogy van annyi kincs a világon, amennyiért én lemondok arról az országomról, amelyet őseim karddal a kezükben szereztek meg? !

És amikor ezeket mondta, vékony, rosztatag lábcsárai számalmasan lötyögtek bő nadrágjában; a feze lecsuszott fejéről a tarkójára, a kezei reszkette hadonásztak a levegőben, végre pedig csaknem ájultan, teljesen kimerülve roskadt vissza székre.

Az izgalomtól megszmajzott a szultán és amikor egy kisét megnyugodott, szolgáját szólította, hogy vizet hozzon. A szolgálatot teljesítő udvari lakáj azonban elaludt és így nem hallotta a szultánt. Kétszer is tapsolt *Abdul Hamid*, de hiába. Ekkor aztán fölállott *Vámbery* és maga szólította be a hanyag szolgát. A szultán azonban ahelyett, hogy ráfordmált volna a lakájra, szomorú és inkább rócsánatkérő, mint dorgáló hangon mondta neki:

— Látod, milyen vagy te? ! Háromszor kértem tőled vizet és nem adtál. Nagyon szomjas vagyok . . .

A szultán rezignációval beszélt az udvarnál uralkodó állapotokról is.

— Mindig körül vagyok véve hízlekedőkkel és tányérnyálókákkal. Pedig már lelkemből meguntam ezt az örökösön csuszó-mászó rabzolghadatot, amely mindenben csak a maga hasznát lesi s ezért agyarkodik, leskelődik, vádaskodik egymásra. Azt nézik csak, hogy mennyit többet zsaroljanak ki belőlem. Ah, mennyivel jobb szeretném a tiszta igazságot, ha még olyan keserű volna is, mint a hízlekedő hazudózsáknak ezt a végtelen özönét.

— **Házasság.** *Weinhut* Béla gyáros Szabadkán eljegyezte *Rosenstock* Erna kisaszonnyt, *Rosenstock* Lipót magánzó leányát N.-Palánkán.

— **Krüger koporsója.** A boerok utolsó elnökének, az agg Krügernek holttestét már utnak indították hazájába. A koporsó Rotterdamból e hó 29-én megy tovább Dél-Afrikába. *Leyds* és a volt köztársaság többi kiváló polgára kíséri haza Krüger koporsóját.

— **Megőrült író.** Münchenből jelentik, hogy *Panizza* Oszkár ismert német író megőrült. A minap egy szál ingben fogták el az utcán. *Panizza* negyvenegyes volt. Nemrégiben sokat beszéltek róla, mikor *Parisiana* című könyvét *Konrad Györgynek* ajánlotta, *Konrad* azonban a nyilvánosság előtt visszautasította az ajánlást.

— **Taussig Ottó letartóztatása.** A *Havas-ügynökség* jelenti *Teneriffából*: *Taussig Ottót*, a sikkes bécsi grófot *Teneriffában* az *Italia* felézetén letartóztatták és a nála talált 700.000 koronát elvették tőle. A bécsi biztosítási társaság táviratban fordult a teneriffai hatóságokhoz, hogy ez a hír mennyiben felel meg a valóságnak. Illetékes körökben ugyanis lehetetlennek tartják, hogy *Taussig* akkorá öszeg birtokában lett volna, mint a *Havas-ügynökség* jelenti. A letartóztatásra vonatkozólag meg a következőket jelentik: Miután sikerült kinyomozni, hogy a sikkes gróf a *Buenos-Ayresbe* induló *Italia* nevű gőzöse szállt, amely utójában *Valenciát* is érinti, az ottani magyar-osztrák konzulátus azt a távirati értesítést kapta, hogy *Taussig* letartóztatták. A távirat azonban a hajó elindulása után egy órával érkezett meg címére. *Valenciában* megállapították, hogy az *Italia* utasai közül senki sem távozott a hajóról. Az ottani konzul tehát *Teneriffába* táviratozott, melynek kikötésében az *Italiának* szemet kellett fölvennie, kérve a *Taussig Ottó* letartóztatását. A hajó felézetén csakugyan megtalálták *Taussig Ottót* és letartóztatták. A *Taussig S. C.* gőzei tegnap gyűlést tartottak s november 10-ig moratoriumot szavaztak meg; egyben bizottságot küldtek ki az üzleti könyvek átvizsgálása céljából. A cég aktívái 700.000 koronát, míg a passzívák 3.165.179 koronát tesznek. Ebből az összegből leszámítódik a családtagok 434.000 korona követelése. A visszatartott árak értéke 342.000 korona.

— **Nyilatkozat.** Felkérteünk a következő sorok közlésére:

Tisztelt Szerkesztő ur!

A *Pesti Hírlap* f. hó 20-iki számának tárcája „Egy diploma feljegyzései” nyomán eme szavakkal emlékeztem meg személyemről:

„Geniális, széleskörű ismeretekkel bíró ember hírében állott, kiről az a verzió keringett, hogy legjobban tud franciául az egész külügyminisztériumban. Innen azért kellett távoznia, nyugdíjba mennie, mivel — állítólag — egy kollégájának anyagi romlását okozta, ki e fölötti kétségbeesésben öngyilkos lett.”

Hogy engem gróf Kálnoky kényszerített volna a külügyminisztériumból való távozásra, ez köze a hír, melyet nem magyar, nem is német, hanem valamely hitvány „gyásznagyarka” kollégám böcsőzhatott csak világra.

Hiszen Kálnoky ő excellenciája jóindulatát még akkor is birtam, midőn én — egy 1848—49-iki magyar vértanu unokaöccse — öt évvel nyugdíjaztatásom után Oroszországban saját szakállamra egy politikai akciót kezdeményeztem, melynek közvetlen eredményeit tekintem: Rákóczi kardjának visszatartását, a magyar-osztrák-orosz Balkán-entente létrejöttét s a Rákóczi szent hamvainak hazaszállítására vonatkozó legfelsőbb királyi elhatározást.

Nyugdíjaztatásom története különben a következő:

Egy rangban ifjabb kollégámat, gróf Amadei Albertet, előbb helyezték, vagyis osztálytanácsosnak nevezték ki 1887. április havában.

Nos, gróf Amadei, haláláig jó barátom, mint jeles muzsikás — úgy nevezték, hogy Musikgraf — inkább hangversenyeket rendezett s csak szórakozásképp járt a hivatalba. . . . Éppen általa volt praeterelátásom tehát kihozott sordomból, letettem a lantet s rögtön, vagyis ugyan-csak 1887. áprilisban, benyújtottam nyugdíjaztatásomért való kérvényemet.

Az pedig, mintha én egy kollégámat annyira gőnkrettettem s a halálba kergettem volna, már a rágalmak netovábbja!

Ezt a kollégámat, Gombos Gergelyt, én és egy ma is élő es. kir. közjegyző önfeláldozással mentettük meg 1883-ban saját édes apjának, egy volt es. kir. ny. tábornoknak haragjától, illetőleg drákói szigorától, mely erkölcsi megsemmisülést okozta volna . . .

Ez a volt kollégám és kebelbarátom néhány évvel későbbben, vagyis 1887. június 8-án, azért vált meg önként életétől, mivel mennyasszonya, egy bécsi milliionos leánya, az első kihirdetésüket megelőző napon visszaküldte neki jegygyűrűjét. . . .

Remélem, hogy a *Pesti Hírlap* ismeretlen „diplomataja” ismerni fogja kötelességét s lesz bátorsága magát megnevezni!

Bizva szerkesztő urnak irántam gyakran tanusított jóindulatában, kérem, hogy az igazságnak megfelelő jelen soraimnak becses lapjában tért engedni kegyeskedjék.

Maradván mely tisztelettel

Budapest, 1904. október 21.

igaz honfitársa
Dr. Rimler Gyula,
cs. és kir. ny. udvari és külügy-
minisztériumi titkár.

— **A bécsi rablógylósság.** *Braun Franciska* mint Párisból jelentik, részletes szemléleirást adott arról a párról, amely állítólag kibérelte azt a szobát, ahol *Szikora* holttestét találták meg. A párisi rendőrség azonban nem ad hitelt e meséknek. Kiderült, hogy *Braun Franciska* öt évvel ezelőtt megjelent egy bécsi színházi ügynökség irodájában, szerződés céljából. *Barody Terka* néven akart a színpadra lépni; az esetleges szerződést egy próbaénekléstől tették függővé, amelyen azonban *Braun Franciska* nem jelent meg. A *Pietsch* és *Klein* cég, amelynek *Klein Henrik* társa volt, felszámolás alatt van.

— **Magántisztviselők nagygyűlése Aradon.** Most alakult meg Aradon a *Magántisztviselők Országos Szövetségének* bizottsága. Az aradi magántisztviselők zöme vett részt a kereskedelmi akadémiá disztermeben megtartott nagygyűlésen. Az értekezlet *Révész Béla* nyitotta meg, majd *Edvi Illés László* kamarai titkár mint az értekezlet elnöke fejtegette a szervezés jelentőségét, ezután *Kreutzer Lipót*, a szövetség főtitkára lendületes szavakkal változta a szövetség feladatait. Az értekezlet *Földes Soma* elnöke alatt 28 tagu jelölő-bizottságot küldött ki, melynek feladata a legközelebbi nagygyűlést egybehozni és a választásokat megfejteni.

— **Tolvaj szinigazgató.** Ezen a címen megírtuk, hogy *Berger Józsefet*, a Népligeti Színkör volt igazgatóját a patrohai csendőrség *Nagy Albert* szinigazgató feljelentésére lopással vádolja és közi. *Berger József* a napokban jelentkezett a rendőrségen és hivatalos irásokkal bizonyította, hogy nem lopta meg *Nagy Albertet*, aki tulajdonképpen neki tartozik, és a feljelentésben a bosszu művét látja.

— **Szélhámos fiatalember.** *Weisz Gerzson* feljelentést tett a rendőrségen, hogy *Ehrlich Elemér* nevű albréglő ellopott tőle 250 koronát érő ékszer. A fiatalember néhány nappal ezelőtt bérelt szobát *Weisz Gerzson* Weszelényi-utca 20. számú lakásán. Irodai alkalmazottnak mondta magát és félhónapra előre kifizette a lakbért. Tegnap egész nap nem mutatkozott s ez feltűnt a házbélieknek. Benyitottak a szobájába és látták, hogy a holmiját is magával vitte. Később fedezték fel, hogy a fiatalember ellopott egy csomó ékszer. A rendőrségen már több feljelentés van az ifjú szélhámos ellen, aki *Erdős Elemér* név alatt szerepel. Lakást bérel és amikor a házbéliek nincsenek otthon, kifosztja a lakást. A tolvaj irodai alkalmazottat, aki nyulánk termetű, bajszatlan szőke fiatalember, a rendőrség nyomozza.

— **Vidéki hírek.** *Kassáról* táviratoztak, hogy *Csatári József* margittai lakost ismeretlen tettesek agyonütötték és 500 korona pénzt elrabolták. — *A hazanesdi* bányában sziklaomlás következtében *Klezs Angyal* bányászot egy szikladarab agyonütötte. — *A nagy-egedi* országos vásárt követő éjjelen a nagyenyed-tordai országúton *Fodor Péter* tordai iparos feleségét, ki a vásárról nagy összeg pénzrel utazott haza, meggyilkolták és kirabolták. A kocsis eszméletlen állapotban fektült a kocsiában. Úgy látzik, hogy a gyilkosságot heves dulakodás előzte meg. A gyanú kőbor cigányokra hárul, kik tömegesen járnak a vidéken. A nyomozást megindították. — A fehérmegyei Pázmándon egy lakodalmas háznál szokás szerint pisztolyal lövöldöztek. *Kerkuska Ignác* kezében a pisztoly véletlen esült s a lövés *Fodor András* fiatal legényt szíven találta. *Fodor* meghalt. *Kerkuskát* elfogták.

(x) **Hírös város az Afödön Kecskemét** — mondá legnagyobb költőnk, *Petőfi Sándor*. Pedig az akkori viszonyokhoz képest milyen óriási haladást mutat ez a színmagyar nagy városunk. Epp most vesszük újabb híret annak, hogy *Kecskemétnek* egyik ékessége immár világhírűvé válik. Az *Első Alföldi Cognacgyár* v. t. külön újságját a *Barack-Híradót* lefordították franciára s így a világ minden népe megtudhatja, hogy mily kitűnő *cognac*, *barackpálinka* s *barackkrém* készül e gyárban. A *Barack Híradó* mutatványzamat bérmertve küldi a gyár vezetősége.

FŐVÁROS

(*) **Budapest jövője.** Az Országos Ipar-egyesület mai ülésén *Palóczi Antal* előadást tartott az ő kedvence témájáról, Budapestről. Ezzel Budapest jövőjét fejtegette építészeti szempontból.

A közmunkatanács — ugymond — most kiadott tervében óriási várost kontemplál, legalább 4 milliányi lakossággal. De ez a területet felületesen és veszedelmesen építi be. Az új terv nem gondol mással, mint a telkek lehető magasban való értékesítésével. A forgalom tekintetében is teljesen hibás a terv, sem városi vasutról, sem közlekedő utakról nem gondoskodik. Indítványozza, hogy az Országos Ipar-egyesület írjon át minden hazai művészi és műszaki egyesülethez, bírálják meg az ő szempontjukból a tervet. A nagyszámú előkelő közönség mindvégig feszült figyelemmel kísérte az élvezetes és tanulságos előadást.

(*) **Szabó Károly síremléke.** *Szabó Károlynak*, a főváros volt tanácsosának barátai és tisztelői díszes síremléket állítottak a kerepesi-úti temetőben. A síremléket október 30-án délelőtt tizenegy órakor leplezik le. *Bárcey István* tanácsos, *Szabó Károlynak* a közoktatási ügyosztályban utóda, fog beszédet mondani. Elszavalják *Móra István* alkalmi költeményét s a tanítók vegyes énekkara gyász-dalt énekel.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **L'altro pericolo.** Duse ma harmadszor lépett föl a Népszínházban. *Donnay* drámája, *L'autre danger*, *Ujabb vesély* címen került színre a nemzeti színpadon. Ebben a darabban egy szép, kívánatos nő megfelelkezik arról, hogy egy cseperedő, tizenkét éves leánykának az anyja és nagy szenvedéllyel adja át magát gyermekkori barátjának, *Freidiéres* ügyvédnek. Ezt a bűnös bukást a sors azzal torolja meg, hogy öt év múltán, amikor *Claire* asszony leánya, *Madeleine*, már tizenhét éves, ez a bájos kisasszony beleszeret az édesanya szeretőjébe, aki maga is úgy érzi, hogy immár nem a szép mamába, hanem a még szebb — és mindenesetre jóval fiatalabb — leányzóba szerelmes. A szituáció fatális. S az ilyen helyzetekben a régebbi drámaírók halál nélkül nem tudtak kibontakozni. De *Donnay* egészen modern drámaíró. *Donnay*nak senkinek hal meg, hanem az anya — aki különben bálványozza leányát — egy ugynevezett nagy szőcna után lemond az ügyvéd úrról és átengedi a volt szeretőjét *Madeleine*nek, akik a boldogság azonnal kigyógyít sorvaszt lábzettségéből. Az egész darab votaképpen ezért az utolsó jelenetért íródott és ez a jelenet *Duse* játékában csakugyan nagygyá válik. Szenvadni, könnyezni, kiábrándulni, szóval és gesztussokkal fértuit megvetni senkiset tud ugy, mint *Duse*, akinek a hangja, a nézése, a testtartása, a halk és szkatgott beszéde ilyenkor csodálatraméltó. Amikor ez a darab nálunk először színrekerült, rám csaknem komikus hatást gyakorolt. *Duse* játéknak az a diadala, hogy ember nevető kedve elmulik és őszinte részvétellel nézi a szegény *Jadain Klárát*, aki anyósa lesz a tulajdon szeretőjének.

** **Vigszínház.** A Vigszínházban *Barré* és *Keroul* nagysikerű bohózata, a *Végre egyedül* holnap, szombaton éri meg a tizedik előadást. A főbb szerepeket, mint eddig mindig, *holnap* is *Hegedűs*, *Tapolezai*, *Tanay*, *Vendrei*, *Szerémy*, *Gazi Mariska*, *Pécsi Paula*, *Haraszthy Hermin* és *Nikó Lina* játszzák.

** **A Király-Színház** legközelebbi újdonsága a *Robin Hood* című operett lesz, amely a *Newyork szépe* után az első amerikai operett budapesti színpadon. — Vasárnap délután *Kürty Klára* föléptével a *Szép mosonét* játszzák.

** **A Magyar Színház** most a *Fecskefészek* című operettre készül, amelynek zenéjét *Henri Herblay*, szövegét *Ordonneau* írta. A darabot *Mérei Adolf* fordította.

** **Vidéki színeszet.** *Mezei Béla* győri szintársulatánál hétfőn mutatkozott be *László Irén*, a társulat új drámai művésznője *Monna Vanna* címszerepében. A közönség meleg tap

sokkal fogadt a kisasszony jeles játékát. Prinzi-vallat *Thury* Elemér, Királyszínház tagja játszotta mint vendég. A jövő héten mutatja be a színház a *Sherry* című operettet, melyhez teljesen új díszletek készültek. A *Sherry* bemutatója lesz az idei győri szezon nyolcadik premijere.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Végleges ítélet Soós bíró ügyében.

A pestvidéki törvényszék mint delegált bíróság tudvalevőleg dr. Soós Kálmán törvényszéki bírót ötvendéki vesztegetés büntetettért háromszentesi fegyházra büntetését, *Schwarz* A. Ábrahámot pedig harmadféléntendi fegyházra ítélte. Az ítéletábla helybenhagyta a Soósra vonatkozó ítéletet, ellenben *Schwarz* büntetését egyévi börtönrre szállította le. A Kuria három napig tárgyalta a benyújtott semmisségi panaszokat s ma *Kelenen* Mór elnök kihirdette az ítéletet. E szerint a bíróság a semmisségi panaszokat visszautasította és ezzel hozzájárult a tábla ítéletéhez.

§§ A Finta testvérek bűnpöre. Nagyváradról táviratozzák, hogy a Finta testvérek büntetőügyében ma délelőtt hoztak ítéletet. Az esküdtörszék mind a két testvérré a gyilkossági kísérlet és rablás büntetést mondotta ki, mire a törvényszék *Finta* Sándort tizenkétévi, *Finta* Istvánt nyolcévi fegyházra ítélte. Az egyik védő semmisségi panaszt jelentett be.

§§ Pékségdeké bűnszövetkezete. A büntetőtörvényszék ma folytatta a tárgyalást *Tatár* Dénes és társainak bűnügyében. Az orvosszakértők meghallgatása után *Polányi* kir. ügyész bejelentette, hogy a lefolytatott tárgyalás adatai alapján a vádat megváltoztatja s most a vádlottak ellen magánosok elleni erőszak s ezzel hazmatában súlyos testi sértés bűntette miatt emel vádat.

Az Iparbank sajtópöre.

Budapest, október 21.

Széles körökben érdeklődéssel néznek annak a sajtópörnek kimenetelére, melyet ma kezdtek tárgyalni a budapesti esküdtörvényszék előtt. *Fényes* László a pör vádlottja; a megszűnt *Magyar Ipar és Kereskedelmi Bank* igazgatósági és felügyelőbizottsági tagjai tettek ugyanis följelentést *Fényes* ellen, ki a *Székesfehérvár* és *Vidéke* című újságban megvádolta a bank vezetését azzal, hogy rosszhiszeműen vezették a pénzügyeket.

A főmagánvádlók, élükön gróf *Tisza* István miniszterelnökkel, valamennyien megjelentek a mai tárgyaláson. A miniszterelnök közvetlenül a jogtanácsosa, dr. *Nagy* Dezső mellett ült s a tárgyalás alatt szorgalmasan jegyzetgette. A közönséget is a szokottnál nagyobb mértékben érdekelte a tárgyalás, mert szorongásig megtöltötte a tárgyalótermet. A politikai világot csak néhány képviselő reprezentálta.

Az ítéletábrában *Zsitvay* Leó elnököl. Mindenekelőtt az általános kérdésekre hallgatja ki a vádlottat, aki elmondta, hogy 32 éves, református vallású, nőlen, hírlapíró. Párviadali vétségért kétszer volt büntetve. Majd megállapítja az elnök, hogy a megidézett felek mind megjelentek. A panaszok közül jelen vannak gróf *Tisza* István, báró *Rosner* Ervin, gróf *Széchenyi* Imre, *Páscs* Gyula, *Kubinyi* Géza, *Beóthy* László, *Szécsi* Pál, *Schwarz* Félix, és *Látner* Zsigmond. *Lederer* Sándor lovag időközben meghalt. A védő jelenti, hogy az özvegy folytatni kívánja az eljárást s őt bízta meg a képviselővel.

Ezután az esküdtöket sorsolták ki. Rendes esküdtek lettek: *Jámbor* Sándor, *Korb* Ferenc, *Tiermann* Ferenc, dr. *Gábor* Ignác, *Huthausen* Vilmos, ifj. *Sprung* János, *Maletor* Géza. Ifj. *Hintersek* Lipót, *Turnovszky* Gyula, *Batizszi* Károly, *Goldberger* József és *Melcer* József. Pótesküdtök: *Herman* Antal és *Köhler* István.

Az esküdtek meghiteltetése után *Gegus* Gusztáv királyi főügyési helyettese jelenti, hogy az ügyészség képviselőiben részt kíván venni a tárgyaláson. Főntartja magának, hogy a vád elvállalásáról később nyilatkozzék.

A vádlott védője, dr. *Bródy* Ernő kéri az iratokból megállapítani, hogy az ügyesség kétszer már nyilatkozott, hogy nem vállalja el a vád képviselőit.

Ezután a vádelevet olvasták föl. A vádlott kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek.

Az elnök: A cikkért elvállalja a felelősséget? A vádlott: Elvállalom.

— Mért nem érzi magát bűnösnek?
— Mert amit írtam, az lényegében igaz s azt bizonyítani is tudom.

— A följelentést 1902. márciusban adták be s önt ugyanaz év áprilisban hallgatták ki. Azóta módjában állott a bizonyítékokat beszerezni.

— A bünvádi pörrendtartás jogot ad nekem, hogy bizonyítékaikat bármikor előterjeszthessem.

— Tessék megmondani, honnét vette az információt az cikkhez?

— Én 1901-ben írtam az első cikket egy körlevél alapján, melyben 104 részvényes a bank kezelésére hívta föl a figyelmet. Mikor láttam, hogy a cikkekkel nem tudok semmire sem menni, akkor írtam meg a *Gazemberek* s a *Gazemberek büntései* című cikkeket. Kijelentem újra, hogy állításaimat tanukkal s a bank könyveiből bizonyítani tudom.

— Megmondta a részvényeseknek, hogy foglalkozni kíván a bank dolgával?

— Megmondtam s ők szívesen informáltak engem.

A vádlott kihallgatását egyelőre félbeszakították s fölolvasták az inkriminált cikket.

Az elnök: Ezek után áttérhetünk a bizonyítás kérdésére. A vádlott több tanu jelentett be, erre nézve egy határozatot, hogy két tanu megidéztem, a többinek a megidézését az esküdtörvényszék döntésétől tettem függővé.

Dr. *Bródy* Ernő az inkriminált cikk állításait a maguk természetes kapcsolatában óhajta bizonyítani. Nem a szavakat, hanem a lényegét. Az immár fölszámolás alatt álló bank alapításának, szervezésének, üzletvezetésének, a romániai petróleumvállalatban való részesedésének, e részesedés módosztatának és mértékének körülményeire vonatkozólag elsősorban kívánja a főmagánvádlóknak tanuként ki hallgatását. Eppen ugy kihallgatója *Bauer* Mór, a *Wiener Bankverein* igazgatója, a bank volt alelnöke, az ügyek legfőbb intézője. Hogy pedig a vádlott cikkei megírásánál jóhiszeműen és tárgyilagosan járt el, arra legjobb bizonyítást adhatnak ama részvényesek, akik a bank bukásának hírére ellenzéki mozgalmat indítottak. E mozgalom vezetői: Dr. *Bessilla* Nándor, *Wolf* Hugó bankár, *Stern* Károly magánzó, *Lábas* Gyula mérnök, dr. *Katzer* Miksa. Kéri kihallgatásukat. *Schwarz* Félix és *Pósch* Gyula magánvádlottat arra nézve kéri kihallgatni, hogy a bankot tényleg úgy vezették, hogy az tönkremenjen.

Arra a passzusra nézve, hogy az osztalék hamis mérlegben alakult, szintén több tanu jelent be. Annak a bizonyítására, hogy az 1900. évi mérlegben fiktív tételek voltak, *Urai* Adolf, *Gál* Károly, *Jellinek* Henrik és *Scheffer* József tanuk nevezi meg. Hogy az igazgatók nyereszkesedési célból szindikátust alapítottak, *Wolf* Hugó, *Bessilla* Nándor és *Stern* Károly kihallgatását kéri. Hogy *Fényes* a bank meg akarta vásárolni, arra tanu *Kotányi* József. Végül kéri, hogy ellenőrző szakértőnek *Greiner* Jenő idézék meg. Annak igazolására, hogy gróf *Tisza* a közvéleményt elaltatta, kéri fölolvastatni gróf *Tisza*nak *Bauer* Mórhoz intézett levelét, melyben kijelenti, hogy a banknál minden rendben van.

Dr. *Nagy* Dezső, a főmagánvádlók képviselője kijelenti, hogy ő is kívánja a bizonyítás elrendelését. Megjegyzi, hogy amikor a maga részéről a bizonyítást kéri, csak ismétli azt, amit a vizsgálat során kijelentett. Kijelentette akkor, hogy ő nemcsak beleegyezik a valóság bizonyításába, hanem egyenesen kívánja azt. De vannak bizonyos körülmények, melyek ennél a kérdésnél figyelembe veendők. Nevezetesen a bizonyítást olyan formában keresztülvinni, ahogy azt a védő kívánja, egyszerűen lehetetlenség. Nézete szerint meg kell jelölni a konkrét tényeket, melyeket bizonyítani kíván. Bizonyítás tárgyává lehet tenni az angalföldi telkek kérdését, a provízió s az 1900-iki mérleg kérdését. Nem ellenzi, hogy a konkrét tényekre magukat a főmagánvádlókat mint tanukat kihallgassák. Nem ellenzi mindama tanuk kihallgatását, akiket konkrét tényekre kíván a védő kihallgatni. Nem ellenzi gróf *Tisza* Istvánnak a közgyűlésen mondott beszédének a fölolvastását. A védő egy levél fölolvastását kérte, melyet állítólag gróf *Tisza* István írt *Bauer* Mór-nak, de megjegyezte, hogy nem hiszi, hogy az a levél hiteles. A bíró szemlére vonatkozólag megjegyzi, hogy a bank annak idején az összes könyveit a szakértőnek rendelkezésére bocsátotta s azok egy álló hónapig vizsgálták is a könyveket. Fölőlesleges tehát a könyveket most újra idehozni. Annak idején a vádlott már megnevezett egy ellenőrző szakértőt, de az egyetlenegyszer sem vizsgálta meg a könyveket. Egyébként, ha a törvényes kívánja, a könyvek most is rendelkezésére állanak a szakértőnek.

A bíróság a bizonyítás kérdésében ugy határozott, hogy mivel a sértettek maguk is kívánták a valóság bizonyítását, másrészt mert nyilvános számúakra kötelezett vállalatról van szó, közérdekből is elrendeli a bíróság a valóság bizonyítását. A bizonyításra elegendőnek tartja a bíróság *Kempfner* Miklós hites törvényszéki könyvszakértőnek és dr. *Hoyosi* György, *Szepessy* Sándor és *Fülöp* Sándor tanuknak a ki-

hallgatását. A bíróság a védő által kihallgatni kért számos bejelentett tanu, a felolvasni kért okiratokat és újságcikkeket nem tartja bizonyításra alkalmasnak s ezért a védő kérelmét elutasítja.

A védő semmisségi panaszt jelent be a végzés ellen.

Kempfner Miklós törvényszéki könyvszakértő előadja, hogy ő a vizsgálóbíróval megjelent a felszámolás alatt lévő bank helyiségében, ahol rendelkezésére bocsátották az összes könyveket. A vizsgálóbíró őt kérdésre kért a szakértőtől választ. Az első kérdésre, hogy a könyvek s a mérlegek rendben vannak-e, azt a választ adja, hogy a könyveket rendben találták s konstatació, hogy a mérlegek mindenben megegyeznek a könyvek és a leltárak adataival s így azok helyesek.

A szakértő ezután az *Etoile Roumain* ügyeit kezdi ismertetni. Egy óráig tartó szakvéleményének előterjesztése után dr. *Bródy* védő intézett több kérdést hozzá. Azután vádlott tesz több kérdést a szakértőhöz. Kérdései közben megjegyezte, hogy ha a főkönyv hamis adatokat tartalmaz, az esetben a szakértői vélemény is kellety téves legyen. Van egy közjegyzőleg hitelesített okirat a kezei között, amely igazolja azon állítását — ugymond — hogy a főkönyv hamis adatokat tartalmaz.

Elnök: Ezt az okiratot majd később fogjuk tárgyalni.

Fényes: Legalább azt méltóztatnék megengedni, hogy ezt a bizonyítékot előterjeszsem.

Elnök: Mondtam már, hogy ezt később fogjuk tárgyalni. Különben, ha igazat tanu viseli magát, akkor önnel nem tárgyalok, csak a jövőjével. Tessék tovább kérdezni, de felolvasást itt tartani nem lehet.

Fényes: Akkor nincs kérdésem.

Dr. *Nagy* Dezső: A vádlott ur itt valami írásbeli hitelesített bizonyítékra hivatkozott arra nézve, hogy a főkönyv hamis adatokat tartalmaz. Mi ezen bizonyítéknak szemébe akarunk nézni...

Elnök: Mondtam, hogy ezt tárgyalni fogjuk később. Most pedig a tárgyalás folytatását délután öt órára halasztom el.

Délután öt órakor elsőnek dr. *Hajcsy* György ügyvédet hallgatták ki, aki a bank vezetőikára volt. Dr. *Nagy* Dezső kérdésre elmondta, hogy a petroleumvállalat tizenhat millió frankért eladta a bank s ezzel abba a helyzetbe jutott, hogy összes passzívumait kiegyenlítette, sőt részvényenkint 50 koronát vissza is fizetett. Az igazgatóság feltűnően keveset költözött utazásokra.

Dr. *Bródy* Ernő védő: Ugy olvastam, hogy a bank a felszámoláson nem értesítette a részvényeseket. Igaz ez?

— Nem. Rendesen értesítették a részvényeseket.

— Igaz-e az, hogy a *Wiener Bankverein* olcsón összevásárolta a bank részvényeit?

— Ezt tessék a *Wiener Bankverein*től kérdezni.

— *Schvarc*nak kamatmentes kölcsöne volt-e? Tanu hosszasan magyarázza, hogyan volt ez lehetséges. *Schwarz* Félix nem kapott ugyanis végkiegészítést s a nyugdíjigényét is megváltották ezzel.

Fényes László: Tud-e arról, hogy *Schwarz* végkiegészítést 50.000 koronával egyenlítették ki? A bekelezési okirat kezében levő másolata szerint *Schwarz* tartozott a banknak. Igaz ez?

— Lehet.

— Tudott-e gróf *Tisza* erről a kiegyezésről?

— Nem hiszem, akkor már nem volt igazgatósági tag.

Elnök: Az igazgatóság egymás között tárgyalta-e a romániai vállalatot?

— Igen, egyik-másik kedvezőtlen véleményt is mondott, de azért mindig egyöntetűen jártak el.

Dr. *Bródy*: Az igazgatóság tudatta a közönséggel, hogy a bank helyzete rosszabbodott?

— Igen.

— Kifejezték nyíltan aggodalmukat?

— Elégge precizen.

— De reményt is nyújtottak a részvényeseknek?

— Igen s ha alkalom lett volna, ígéretünk teljesült volna.

Dr. *Nagy* Dezső: Nem értesült arról, hogy a külföldön milyen értékűnek tartották a vállalatot?

— Külföldön bíztak benne.

A tanu meghitelteték.

A második tanu *Szepessy* István, a bank volt főkönyvelője.

Dr. *Bródy* védő: Az 1901-iki mérlegben öt-millióval szerepel a váltótárca; mennyi volt ebből romániai?

— Nem emlékszem.

— Hány millió pinceváltó volt a tárcában?

— Egy sem.

— Szólid és realisan tartja-e azt, hogy a romániai vállalat tartozásai a bank mérlegének négy számláján volt kitüntetve.

— Igen, szükséges volt így kitüntetni.

— Az előleg értékpapirokra és bankkövetelések rovataiban nem volt hamis adat felvéve?

— *Soha, a mérleg mindig korrektilül készült.*

Elnök: A felügyelőbizottság rendben találta a mérlegeket?

— Mindig.

A tanu megeskettetik.

Fülöp Béla takarékpénztári tisztviselő a bank váltóosztályának volt vezetője. A védő kérdésére előadja, hogy az 1900-iki mérlegben a romániai váltók is szerepeltek.

Dr. Bródy: Milyen váltók voltak azok?

— Valószínűleg Etoile-váltók.

Elnök: Ki nézte át a váltókat?

— A felügyelőbizottság, melynek Neményi Ambrus, Ullman Pál és még többen voltak a tagjai.

— Voltak-e olyan váltók, amelyek feltűnően értéktelennek látszottak, úgynevezett „pince” váltók?

— *Ilyenekről nem volt tudomásom.*

Dr. Bródy: Másnak sem lehetett tudomása?

— Nem lehetett.

Ezzel a tanuk kihallgatását befejezték. **Dr. Bródy** Ernő bejerteszti a *Schwarz* Felixre vonatkozó telekkönyvi kivonatot, kéri továbbá az elnököt, hogy olvassza fel a bank legutolsó éveinek a petroleum-vállalatra vonatkozó mérlegét. Az elnök felolvastatta annak az igazgatósági ülésnek jegyzőkönyvét, amelyen gróf Tisza István lemondott. A bíróság folytatta a bank évi jelentéseinek felolvasását, mely után dr. *Geguss* Gusztáv kir. főügyési helyettes bejelentette a törvényeseknek, hogy gróf Tisza István, báró Rosner Ervin és *Beóthy* László ügyében, tekintettel a nevezettek közjogi méltóságára, közérdekből átveszi a vád képviselétét.

Ezután dr. *Nagy* Dezső a többi főmagánvádlók nevében felterjesztette az esküdtekhez intézendő kérdések szövegét; **Dr. Bródy** Ernő a bíróság belátására bízta a kérdések megállapítását. Egyegyed kilenc óraok az elnök a tárgyalást, a kérdések megszövegezése végett a tárgyalást félitz óráig felfüggesztette.

Dr. Geguss Gusztáv főügyész-helyettes mondta el elsőnek vádbeszédét és többek közt ezt mondta:

A törvénykönyvvel kezemben azért álltam részen, azt kutattam, hogy a Kereskedelmi Bank üzletében, amelyhez gróf Tisza Istvánnak, báró Rosner Ervinnek és *Beóthy* László urnak egykor szintén volt köze — előfordult-e a legesekélyebb bünvádi jelentőségű mozzanat. Megállapítottam hogy büntetendő cselekedetnek nem merült fel se jelensége, se látszata, se színözete.

Dr. Nagy Dezső, a főmagánvádlók képviselője fényes beszédben kimutatta, hogy mennyire alaptalanok mindazok a vádak, melyeket a vádlott hangoztatott. Az esküdtek meggyőződhetnek arról, hogy a vádlott minden alap nélkül zudította a vádlók ellen a sértő állítások özönét, egyenesen a becsületekre tört, rágalmozott és újra rágalmozott. Ezekért a rágalmakért kér az esküdtektől elégtételt.

Tisza István nyilatkozata.

Azután gróf Tisza István miniszterelnök mint magánvádló szólalt fel és többek között így szólt: Midőn a jelen tárgyalás alapját képező közlemények megjelentek és nekünk meglehetősen kihívó módon megküldettek, megfontolással tárgyaltuk közöztünk az, hogy erőt vegyünk-e az undorodás érzésén, amely minden tisztességes embert elfog ily rágalmak esetén, és vegyünk-e azokról egyáltalában tudomást. És ha még is elhatároztuk magunkat arra, hogy tudomást veszünk ezekről a sajtótermékekről, tettük ezt egyrészt a jogrend érdekében és a magyar esküdtszék iránti tiszteletből és másrészt azért, mert amidőn sok évi becsületes munkánk sikere helyett balsiker követte fáradságunkat és ezenfelül még ilyen rágalmakkal illtetünk, alkalmat akarunk nyújtani az ilyen rágalmozónak, hogy vádjait bizonyítani megkísérelje, hogy azután tisztán álljon a kérdés az egész világ előtt. És mikor a vádlottnak harmadfelév állott rendelkezésére, hogy bebizonyítsa állításait, hogy előadja vagy tén inakbáb megkeresse bizonyítékait, akkor most harmadfelév után, azt hiszem a mai tárgyalás eredménye megadta nekünk azt a szatszifakciót, hogy a vádlott és képviselője igyekeztek mindenképp beszélni és panaszkodni minden oly intézkedésért, amely utjukat állotta, csak azért, hogy elhomályosítsák azt a tényt, hogy mit állított a vádlott a közönség elé.

A miniszterelnök azután kimutatta a vádlott állításainak alaptalanságát és nobilis hangon védelmezte meg a bank minden tisztviselőjét. Aztán így folytatja: És most még legyen szabad még egy szót magamról szólni. Én 1901. elején váltam meg az iparbanktól. Meg kellett ezt tennem, mert a politika terén előtérbe lépett oly kérdés, hogy szabaddd kellett tennem magamat, amiből szükségessé vált az, hogy ugy az iparbanknál, mint más vállalatnál viselt állásomról lemondjak. Akkor azt mondták sokan, hogy komédia az egész, mert ha meglesz az inkompatibilitási törvény, visszaveszem állásomat. Akkor kijelentettem,

hogy én nem szoktam komédiázni és alig történt ez meg, már az ellenkező váddal találkoztam, amennyiben patkányok tüntettek fel, aki a sülyedő hajót elhagyja. Én ily körülmények között is a magam nyugodt lelkiismeretem után haladtam. Ily körülmények közt állottam az 1902. évi közgyűlés előtt, amelyen elemi erővel tört ki a részvényesek az a követelése, hogy vegyem újra kezembe az iparbank dolgait. Én akkor nem tudtam magam rászálni, nehogy azt mondják rólam, hogy ellentétbe kerültem önmagammal. Mikor azonban 1902. őszén azt az információt nyertem, hogy az érdekeltek körökben a likvidáció eszméje mindinkább terjed, akkor azt hittem, hogy az iparbankot még fenn lehetne tartani, ha nem is mint bankot, de mint egyes ipari üzletekkel foglalkozó vállalatot, akkor kijelentettem, hogy elvállalom a vezetést, hogy megmentsem, ami megmenthető. Sajnos akkor már késő volt és beállott a teljes bukás, úgy hogy épp azok a faktorok, akik a pénzt bocsátották rendelkezésére a vállalatnak, már nem voltak hajlandók ezt tovább is tenni.

Én tehát a magam részéről megtettem azt, amit embertől általában kívánni lehet, megtettem az Iparbank részvényesei érdekében. És most még egyszer arra kérem tisztelt esküdteim, méltóztassanak figyelmeiket arra koncentrálni, hogy a mai tárgyalással egyik célnak elértük. Azt t. i., hogy módot nyujtottunk a vádlottnak arra, hogy rágalmainak bizonyítását megkísérelje. Hátra van a másik cél, amelynek elérése tisztán az önkébe van letéve, és ez az, hogy a jogrend sérelme helyreállítsassék. Én tehát önközhöz tisztelt esküdteim uraim, akiknek becsületeik épp oly kedves, mint nekem a magamé, önközhöz fordulok azzal a kéréssel, szerezzenek elégtételt a jogrendnek, tisztítsák meg a magyar sajtót az ily fattyuhajtásoktól és juttassák a vádlottat a vádlottak padjáról az öt megillető helyre.

A miniszterelnök beszéde után a közönség soraiból *Éljen Tisza!* kiáltások hangoztak fel. Ezután az elnök szünetet rendelt el, miután előbb megkérdezte a magánvádlókat külön-külön, hogy kívának-e szólásjoggaluk élni. Miután a magánvádlók nem kívántak felszólalni, a bíróság valamint az esküdtek és a közönség a szünet idejére kivonultak a tereméből.

Félórai szünet után az elnök a tárgyalást újra megnyitotta és **Dr. Bródy** Ernő védő fogott hozzá a védelem előadásához. Hajnali két óraok a védő még beszél. Itélet reggel 1/2—4 óra tájban várható.

Legujabb.

Az orosz-japán háboru.

Pétevárv, október 21.

Szaharov táviratozza mai kelettel: Az orosz csapatok 19-ikén erősbített felderítést végeztek a Sindiapu falutól délre álló ellenséges haderőkkel szemben. Az ellenség előcsapatát dél felé visszavetették. Egy japán úteget, mely osztályunkra tüzelt, elhallgattattak és kényszerítették, hogy dél felé visszavonuljon. 20-ikán nem volt összeütközés az ellenséggel. Orosz önkéntes vadászok korán reggel az uralkodó ködben az ellenség közvetlen közelében elvettek még egy japán ágyút mozdonyral együtt, melyet a Putilov-domb előtt hagytak hátra. A heves ellenséges tüzelés a köd következtében hatástalan maradt.

Nyilttér.

A legkiválóbb orvosi szakteknitélyek használják a

ROHITSI „Styria”-jorrást
idült gége- és légsóhurutnál.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT

*. **A bécsi löversenyek.** (Negyedik nap.)
A holnapi bécsi versenypogramm nem tartalmaz különösebb érdekességű futamot s így megbeszélés helyett egyszerűen típjainkra utalunk:

- I. **Csevek—Pillangó.**
- II. **Lamer—Katus.**
- III. **Sorrento—Rosenmontag.**
- IV. **Kevély—Bathányi-istálló.**
- V. **Glory—Dolomit.**
- VI. **Parthenia—Deli.**
- VII. **Vonder—Proserpina.**

TÁVIRATOK

London, október 21. A *Reuter*-ügynökség jelentü Dsumliból (Tibet): Az egész angol expedició igen nehéz, a hó miatt fázósot menet után ideérkezett. Sok katona hóvakságban szenved.

A második békekonferencia.

Washington, október 21. *Roosevelt* elnök a legközelebbi napokban formaszertü meghívásokat fog küldeni a hatalmaknak, hogy küldjenek képviselőket az újabb hágai békekonferenciára, és egyuttal javaslatot fog tenni az összejövetel időpontjára nézve. Hay államtitkár a mai minisztertanácsban előterjesztette a meghívó tervezetét.

A francia képviselőházból.

Páris, október 21. A mai kamarai ülést telt karzatokkal nyitják meg. *Gauthier* hosszabb beszédben tiltakozik a kisebbségtől benyujtott interpelláció tárgyalásának elnapolása miatt.

A ház ezután megkezdte a kormány egyházipolitikájára vonatkozó interpelláció tárgyalását. Először *Castellane* beszélt, aki utalt arra, hogy a miniszterelnök és a külügyminiszter közt a Keleten élő keresztények feletti protektorátus kérdésében nincs egyetértés. *Grousseau* szemére veti *Combes*nek, hogy Auxerreben tartott beszéde által anélkül, hogy a minisztertanácsot előbb megkérdezte volna, Franciaországot az egyház és az állam szelválasztásának politikája mellett angasztálta. Szemére veti továbbá a miniszterelnöknek, hogy a Vatikánhoz való viszonyt jól megfontolt terv szerint megszaktította és a dijoni és a lavalai püspök ügyét erre csak ürügyül használta fel. A kormány felelős a püspöki széklet mostani üresedéséért. Végül szemrehányást tesz azért, hogy a miniszterelnök nemzeti egyházat akar alapítani. A miniszterelnök tagadja ezt az állítást. *Gayraud* abbé konstatálja, hogy a katolikusok egyértelműleg a szentatya körül csoportosulnak.

Deschanell képviselő kijelenti, hogy a köztársaság megtudja oldani az egyháznak az államtól való elválasztásának problémáját. De a kormány tudnia kell, hogy hova akar indulni. Győzzük meg az országot, hogy van oly elválás is, mely az állam és a felekezetek szabadságát igazossá módon biztosítja. Erre a vitát megszakították és az ülést berekesztették.

Jenner letartóztatása.

Bécs, október 21. *Jenner* letartóztatásáról jelentü a rendőri tudósító: A fiumei rendőrség táviratilag közölte a bécsi és gráci rendőrséggel, hogy a mai személyvonattal bizonyos *Pflick* Lajos utazott Bécsbe, aki egyik barátjának bizalmasan megmondta, hogy nála van *Jenner* sikkasztónak a pénze. *Jenner* állítólag Bécsben egy fényképszél, kinek keresztneve *Miksa*, rejtozik. Nyomban megtették az intézkedéseket és *Pflick*et Grácban elfogták. Ismételte azt, amit fiumei barátjának mondott és hozzátette, hogy *Jenner* a sikkasztott pénzből 137.000 koronát *Gottstein* Vencelnek a bécsi Alpinen-Montangesellschaft szolgájának adott át megörzés végett. *Gottstein* nem érezte biztonságban a pénzt magánál és átadta *Pflick*nek, aki avval néhány utazást tett és Fiumében

REGÉNY

TITKOS HÁZASSÁG.

Irtá: Mrs. EVANS WILSON.

(25)

— Köszönöm Hattie, hozzon a szegény Cézárnak kenyeret és vizet, ha lemegy.

Milyen boldog volt végre Regina, hogy egyedül lehetett. Kimerülten roskadt a karosszékre, kezét az arcára szorította.

A szive olyan nehéz, egész lelke felháborodik azon a rideg önzésen, amely fogadta, mihelyt gyámjának a házába lépett.

Minden, ami körülötte van, gazdagságról és izlésről beszél és azért mégis összeszorul a szive arra a gondolatra, hogy itt kell élnie. Mennyire más, milyen otthonos, kedves, meghiúsult volt a parókia s milyen kietlen jövő vár itt rá!

Mr. Palma visszatéréstől semmi vigasztalást nem várt. New-Yorkba való megérkezésékor az a hír volt rá nézve a legkellemesebb, hogy nem volt otthon.

Halk kopogtatás hallatszott, Regina nem hallotta és felriadt amikor valami kezét érezte a magáén.

— Gondoltam, hát könnyek között? De nem, a szeme száraz és ragyog, mint a csillag. Persze mindannyiunkat szívtelen, rideg embereknek tart. Talán nem is igaztalanul. Engem azonban legyen szives és különböztessen meg, nem vagyok Palma, hála istennek! Az én lelkem nem működik úgy, mint valami gözgépjé, nem szabályozható biztosító szelepekkel. A vér az én ereimben nem kék, mint a Palmaké, hanem piros és elég meleg arra, hogy megővjön a megmerevedéstől és hogy felolvassza a jeget, amely körülöttük van. Egyébként Don Quixote sem vagyok és semmi kedvem sem arra, hogy szemlalmok ellen harcoljak. Önnek azonban szeretnék a segítségére lenni, kedves gyermekem, s véd és dacsorvet-seget ajánlok fel.

Ott állott a kandallónál és a keztyűjét gombolta be.

A borszinű selyemruhában és prémmel szegélyezett gallérban nagyon csinosan és előkelően festett. Regina a szemébe nézett, hogy mennyire bizhatik ebben a vidám arcban.

— Ó, te ravasz kis teremtés! — kacagott fel Olga.

— Hát nem egykönnyen engedtem magadat megfogatni, he? Regeliztet márt

— Köszönöm, fáj a fejem.

— Fogadj meg a tanácsomat, fürödjön meg és pihenjen le. Ne haragudjék a mamára. Szegény mama! Beleházasodott a Palma-családba, óvatos volt, hallgatag volt és megfagyott úgy, mint ök. Nem szívtelen, ezt nem szabad felöle hinnie, csak óvatosságból tartja a vérért a fagy-ponton. A kutyákat nem szenvedheti, amióta egy kutya szétmarcangolta a vállát és így meg is bocsaítható némileg az irtózása a maga kedvencétől.

Igy, és most hadd készítsen Hattie fürdőt magának, aztán aludjék és próbáljon kellesemet álmodni a mamáról.

Mosolyogva bólintott és nesztelenül eltűnt, mint a hogy jött.

Regina követte a tanácsot és a fáradságtól és a nap fájdalmas izgalmaiktól lenyűgözve csakhamar elaludt. Semmi sem zavarta a nyugalalmát, csak a kereké zörgése odalenn a kövezeten, de azért az álma egyre mélyebb lett a testi és szellemi fáradsalmak után.

TIZENHARMADIK FEJEZET.

— Az álom varázsereje minden fájdalmat elvont a fiatal leánytól s elvitte azokhoz a kedves teremtésekhez, akikről a válás olyan szomorúvá tette a reggelt.

Kigyószzerű folyondár-növények zavaros hálatában bolyong Regina India izzó napja alatt, hogy Ernőt és anyját fölkeresse. Hol leskelődő tigrisek elől kell menekülnie, majd sötét barlangokba kell rejtőznie, hogy Nana szahib vad szemé elől bujkáljon. Ez csudálatos rubint kínál neki, amelyet a szőlőse magával vitt, de mihelyt Re-

gina hozzányúl, vérré változik s pokolian kacag hozzá amaz s azt mondja, hogy az a rubin egy szép fehér asszony szívének egy darabkája, akít a cawntori mézszárlás alkalmával vágtak le.

Csak törtet Regina egyre tovább, kifáradva, de bátran, amíg a Himalaya vadonjából Cézár ugatását nem hallja. Megy a hang után, eléri a Juma partját és ott, eszregedező patakok között, ciprusoktól környezve Mrs. Lindsay pillantja meg Ernővel egy mauzoleum hús árnyában. Örvendezve köszöntik az ő jó barátait és fölöttük az ő elhalt atyai barátjának kedvenc dallamai hangzanak.

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG

A budapesti kereskedelmi testület ma tartotta Hüll Tivadar elnöklete alatt igazgatósági ülését. Az előző közlések után napirendre került a *szövetkezetekről* szóló törvényjavaslat tárgyalása s beható eszmecsere és megelőző bizottsági tárgyalás után a dr. *Dalnoky Béla* testületi jogtanácsos által kidolgozott javaslatot változtatás nélkül elfogadták.

A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága a menetrend-szerű hajókat *Mitrovica* és *Bosnarácsa* között október 30-án megszünteti s november 1-étől kezdve a gőzök csupán *Sabac* és *Mitrovica* között fognak a menetrendnek ama módosításával közlekedni, hogy a gőzök reggeli 4 óra helyett reggel 7 órakor fog Sabacról Mitrovicára indulni. Bosnarácsa állomás'erre a szezonra úgy a személy- mint az áruforgalomra nézve október 31-ével megszűnik.

Sertés-konsumvásárl jelentés. (A székesfővárosi sertésvásár és közbizalmi intézősége.) Október 21-én. Főhajtás összege 688 db sertés, 145 darab süldő. Előző napi eladatlannal maradvány 253 darab sertés, 28 darab süldő, összesen 941 darab sertés, 173 darab süldő. Eladott 779 darab sertés, 142 darab süldő. Eladatlannal maradvány 162 darab sertés, 31 darab süldő. A vásár irányzata élénk. Az árak változatlanok. — Következő árak jegyzetettek: Zsírtertés: Öreg I. r. 350 kilogramm felül 92—95 K.-ig, II. rendű 230—350 kilogramm 92— fillérig, II. rendű selejtezett — fillérig, kanló — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogramm felül 95—99 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogramm 90—97 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 82—90 fillérig, süldő — fillérig, malac — fillérig. Hussertés: nehéz 300 kilogramm felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogramm 78—80 fillérig, süldő 78—92 fillérig, malac 40 kilogramm 88— fillér. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élsúlyban értendők.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, október 21.

Megfelelő kínálat és ugyanolyan kereslet mellett kész buzában lanya az irányzat és a forgalomba került 17.000 métermázsza 5 fillérrel olcsóbb árakon kelet el. — Rozs bányadt, zab lanya, tengeri csendesebb irányzatú.

Eladott:

Buza, Tiszavidéki: 400 mm. 81.5 k. 10 K. 77½ f., 100 mm. 82 k. 10 K. 77½ f., 400 mm. 81 k. 10 K. 72½ f., 100 mm. 81 k. 10 K. 50 f., 1500 mm. 79 k. 10 K. 50 f., 100 mm. 78.5 k. 10 K. 50 f., 200 mm. 80.5 k. 10 K. 65 f., 100 mm. 80.5 k. 10 K. 62½ f., 100 mm. 80.5 k. 10 K. 60 f., 100 mm. 80.5 k. 10 K. 57½ f., 400 mm. 79 k. 10 K. 57½ f. felső, 100 mm. 80 k. 10 K. 75 f., 300 mm. 80 k. 10 K. 65 f., 100 mm. 80 k. 10 K. 62½ f., 500 mm. 80 k. 10 K. 60 f., 100 mm. 79.5 k. 10 K. 50 f., 300 mm. 75 k. 10 K. 35 f. felső, 100 mm. 80 k. 10 K. 35 f. felső, 100 mm. 79 k. 10 K. 55 f., 100 mm. 79 k. 10 K. 40 f.

Hűdmezővárosi helyi: 3370 mm. 80 k. 10 K. 70 f., 650 mm. 81 k. 10 K. 70 f.

Felérmegeyi: 100 mm. 77.5 k. 10 K. 35 f. malomba.

Pestmegegyei: 100 mm. 78.5 k. 10 K. 30 f., 100 mm. 78 k. 10 K. 30 f., 100 mm. 77.5 k. 10 K. 32½ f.

Pádi: 1160 mm. 77.8 k. 10 K. 47½ f. *O-Becsei:* 1350 mm. 78.2 k. 10 K. 62½ f. *Becskereki:* 1700 mm. 77.8 k. 10 K. 42½ fillér.

Székesfővárosi: 1000 mm. 79 k. 10 K. 20 f.

Mind három hónapra.

Gottsteinnak, aki utána utazott, átadta a pénz 9000 korona kivételével, mely még nála volt. Erről a gráci rendőrség értesítette a bécsi rendőrigazgatóságot és ez kiderítette, hogy az a fényképész, akinél Jenner rejtőzik, nem lehet más, mint a Schüttelstassban lakó Bruckbüchner Miksa. Ott Jennert csakugyan letartóztatták és Bruckbüchnert is elfogták, *Gottstein* távol van és keresik. Az elsikkasztott pénz egy része *el van ásva*. A rejtekhelynek pontos tervrajzát megtalálták. Jenner első kihallgatása alkalmával előadta, hogy csakugyan, ugyanígy a rendőrség kinyomozta, többnyire éjjeli vándorlásokkal bejárta Alsó-Ausztriát és Morvaország. Minthogy azonban látta, hogy mindenütt üldözik, ismét éjjeli menetekben visszatért Bécsbe, ahol Bruckbüchnerrel rejtekhelyet talált. A további nyomozás kiderítette, hogy Jenner az említett 235.000 koronán kívül még két levelet sikkasztott el 40.000 koronával.

Bécs, október 21. *Jenner* 7000 koronát és 4000 márkát találtak. E pillanatban a bírói küldöttség Jenner jelenlétében a talált tervrajz segítségével a Praterben a Lusthaus környékén keresi az állítólag elásott pénzt. Az eredmény még nem ismeretes. *Gottstein* elutazása előtt azt mondta, hogy Aistadt-Trautenauban lakó fivérének akarja meglátogatni. *Gottstein* nyomozók.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, október 21. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) Eladott *buza*, tiszavidéki 10.90—11.40 K. *Rozs* 8.—8.20 K. *Árpa* 8.80—9.50 K. *Tengeri* 7.75—7.90 K. *Cinquntin* 8.25—8.75 K. *Zab* 7.20—7.75 K., válogatott 8.10 K.

Bécs, október 21. (A *Budapesti Napló* tudósítójától.) A *déliutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak:* Osztrák hitelrészvény 669.75. Magyar hitelrészvény 784.50. Bécsi bankjegyesület 281.75. Union-bank 550.75. Länderbank 544.50. Osztrák-magyar államvasút részvényt 648.50. Déli vasút 85.25. Elbavölgyi vasút 420.50. Északnyugati vasút-részvény —. Dohányrészvény 351.—. Rima-murányi vasút 528.75. Alpezi bányarészvény 483.—. Májusi járadék —. Magyar koronajáradék 99.90. Osztrák koronajáradék 97.95. Lombard —. Török sorsjegyek 132.50. Német bírodalmi márka 117.61—117.60. Napoleon d'or —.

Frankfurt, okt. 21. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) Árfolyamok májusra. *Esti forgalom.* Osztrák hitelrészvény 210.70. Osztrák-magyar államvasút —. Déli vasút 17.30. Német bank —. Disconto —. Drezdai bank —. Berlii kereskedelmi bank —. Gelsenkirchener —. Harpeni 217.70. Laura-kolbó —. Olasz járadék —. Hibernia 252.50. Az irányzat tartott.

Berlin, okt. 21. (*Esti forgalom.*) 4%os magyar aranyjáradék —. Magyar koronajáradék —. Osztrák hitelrészvény 210.50. Osztrák-magyar államvasút 138.75. Déli vasút 17.40. Északnyugati vasút —. Elbavölgyi vasút —. Osztrák bankjegy készpénz —. Buhstehradri —. Orosz bankjegy 216.95. (Ultimo.) Lombard —.

New-York, okt. 21. (*Terménytözsde.*) (*Zárlat.*) *Gyapót:* New-Yorkban helyben 10.05 (10.50). Okt.-re 9.55 (9.67). Jan.-ra 8.77 (9.86). *New-Orleansban* helyben 9.5/8 (9.3/4). — *Petróleum:* *Stand white* New-Yorkban 7.95 (7.95). *Stand white* Philadelphianban 7.90 (7.90). *Raffined in Cases* 10.65 (10.65). *Credit Balances at Oil City* 1.56 (1.56). — *Zsír:* *Western steam* 7.80 (7.70). *Rohe és Brothers* 8.— (7.99). *Tengeri irányzata* szilárd. — Okt.-re —. (—). — Dec.-re 56.1/4 (56.1/8). — Máj.-ra 51.3/8 (51.3/4). — *Buza* irányzata szilárd. — *Piros ószi* helyben 122.3/8 (121.1/2). Okt.-re —. (—). — Dec.-re 118.7/8 (118.—). — Máj.-ra 115.— (114.1/4). — *Juliusra* —. (—). — *Gabona szállítási díja* Liverpoolba 1.— (1.—). — *Kávét:* fair Rio 7. sz 8.1/2 (8.1/2). Okt.-re 6.80 (6.85). Jan.-ra 7.05 (7.05). *Liszt:* Spring Wheat clears 4.15 (4.15). — *Cukor:* 3.3/4 —. (3.3/4). — *Ón:* 28.50—28.95 (28.67—28.87). — *Réz:* 13.12—13.37 (13.12—13.37). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelentik.)

Chicago, október 21. (*Terménytözsde.*) (*Zárlat.*) *Buza* irányzata szilárd. Okt.-re 114.3/8 (113.3/8). Dec. 115.3/8 (114.3/8). — *Tengeri irányzata* szilárd. — Okt.-re 51.7/8 (50.3/4). — *Zsír:* Okt.-re 7.30 (7.22). Jan.-ra 7.30 (7.25). — *Scalonna short clear* 8.37 (8.27). — *Sertésbuz:* Jan.-ra 10.95 (10.95). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Rozs: 1000 mm. 7 K. 70 f., 100 mm. 7 K. 62 1/2 f., 200 mm. 7 K. 55 f., 400 mm. 7 K. 50 f., 200 mm. 7 K. 45 f. paritásra.
Zab: 100 mm. 7 K. 05 f., 100 mm. 7 K. — f.
Tengeri: 600 mm. 7 K. 50 f., 200 mm. 7 K. 50 f., 500 mm. 7 K. 47 1/2 f., 400 mm. 7 K. 45 f., 100 mm. 7 K. 45 f., 800 mm. 7 K. 42 f., 1000 mm. (lófogó) 7 K. 40 f., 400 mm. 7 K. 40 f. kocsióra rakva.
Cinquantin: 100 mm. 8 K. 40 f.
Kézpénzfizetés mellett.

A készüri hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint, kézpénzben és kilogrammonként.

Buza	Kilos	50 kilogramm ára		Kilos	50 kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavideki	77	10.20	10.20	79	—	—
"	78	10.30	10.40	80	10.45	10.60
"	79	10.40	10.50	81	10.65	10.70
Fehérgyöngy	77	10.20	10.20	79	—	—
"	78	10.25	10.35	80	10.40	10.50
"	79	10.35	10.45	81	—	—
Pestvidéki	77	10.30	10.30	79	—	—
"	78	10.35	10.35	80	10.40	10.50
"	79	10.38	10.45	81	10.50	10.60
Bánásdi	77	10.10	10.20	79	—	—
"	78	10.25	10.30	80	10.45	10.55
"	79	10.35	10.45	81	—	—
Bécsdi	77	10.15	10.25	79	—	—
"	78	10.25	10.35	80	—	—
"	79	10.35	10.45	81	—	—
Szerb	77	10.30	10.45	81	—	—

Egyéb gabonafélék		50 kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig
Rozs	uj elsőrendű	7.55	7.75
"	középmínőségű	7.55	7.65
Árpa	takarómagyaru, L. r.	7.35	7.55
"	másodrendű	7.25	7.35
Köles	elsőrendű	7.10	7.35
Zab	középmínőségű	—	—
Tengeri	6 fehéj	7.40	7.55
"	uj román	—	—
"	cinquantin	—	—
Ropos	köposzta	11.50	11.70

A határidőszület folyamán a következő kötések történtek:

Oktoberi buza	10.18—10.16—10.17
Áprilisi buza (1905)	10.57—10.56—10.58
Áprilisi rozs (1905)	8.02—7.99—8.—
Áprilisi zab	7.33—7.34—7.33
Májusi tengeri (1905)	7.44—7.45—7.42

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Oktoberi buza	10.18—10.15
Buza áprilisi (1905)	10.54—10.55
Áprilisi rozs (1905)	7.98—7.99
Áprilisi zab (1905)	7.33—7.34
Májusi tengeri (1905)	7.41—7.42

Délután fél 5 óraker zárul:

Oktoberi buza	10.10—10.11
Áprilisi buza (1905)	10.50—10.51
Áprilisi rozs (1905)	7.95—7.96
Áprilisi zab (1905)	7.32—7.33
Májusi tengeri (1905)	7.39—7.40

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde külföldi jegyzésekre, valamint a magyar politika kedvezőbb megítélésére, szilárd irányzat mellett folyt le és különösen magyar hitelrészvények bécsi vételekre előnyben részesültek. — A déli tőzsdé gyengén indult, később azonban berlini arbitrázs-vételekre barátságosabb lett és az árfolyamok legmagasabb napi áron zárultak.

Valuta és ércáru változadan.

Előtőzsde. Szilárd. Osztrák hitelrészvény 668.75—671.—. Magyar hitelrészvény 782.——784.25. Osztrák-magyar államvasút 649.25—659.—. Rimamurányi vasmű 527.25—529.—. Jelzálogbank 515.75 korona.

Déli tőzsde. Szilárd. Osztrák hitelrészvény 670.——671.25. Magyar hitelrészvény 783.25—784.50. Osztrák-magyar államvasút 649.25—649.75. Rimamurányi vasmű 528.50. Jelzálogbank 515.50—516.60. Magyar koronajáradék 98.10 korona.

A helyi értékek piaca javult. Kötöttet: Adria 457.—458.50. Magyar kereskedelmi r.t. 572.—. Magyar villamosági részvénytársaság 301.—. Erzsébet szanatórium-sorsjegy 8.75—8.85 korona.

A prémiumüzletben díjbiztosításokért fizet: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 6.—8.— korona, 8 napra 12—14 korona, 1904. október hó végére 28—30 korona.

Utőtőzsde. A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 669.25. Magyar hitelrészvény 782.75. Leszámítolóbank 456.—. Rimamurányi vasmű 528.50. Osztrák-magyar államvasút 648.50. Közúti vaspálya 577.—. Városi villamos-vasút 335.— korona.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Államadósság.

a) Magyar Államadósság.

Féna	Áru	1870. áll. ny.-k.	Féna	ru	
Aranyj. med.	119.20	119.70	300 K.-as	210.50	215.50
Ok-t-re	95.—	95.40	Magy. földt.	98.—	99.—
Koronajárék	—	—	berm.	—	—
Koronaj. utím.	—	—	okt.-re	99.—	99.10
okt.-re	99.—	99.10	Hovr.-sal. Jela.	98.25	98.50
Koronaj. 3/2%	88.75	89.25	3/4% kötv.	96.50	96.50
Vaskapu-köl.	62.75	62.75	Tízlet nyev.	—	—
			kölcs. 200 K.	163.—	163.—

b) Osztrák Államadósság.

Koronaj. máj.	99.50	100.—	Papírj. feh.	99.50	100.—
—nov.	—	—	ang.	99.75	100.25
			Koronaj.	—	—

c) Egyéb nyilvános kölcsönök.

Budapest föv.	96.25	97.—	Temes-Béga-	97.—	98.—
1897. 4/0/köl.	—	—	társulat 4/0	—	—

Bankok.

Angol-osztrák bank	251.—	253.—	M. Jela. hitelb.	—	—
Elő magyar	—	—	Ugyanaz ok.	516.50	517.—
Iparbank	344.—	348.—	M. keresk. r.t.	528.—	528.—
Fiemel hitelb.	126.—	128.—	M. leszám. bank	—	—
Hazai bank	214.—	216.—	U. okt. med.	456.—	457.—
Hermes m. ált.	—	—	M. t.p. kösp.	1040.—	1070.—
váltóüzl. r.-t.	238.—	238.—	Jelzálogb.	—	—
Magyar hitelb.	—	—	Osztr. hitelb.	—	—
Ugyanaz ok.	—	—	Ugy. okt. ált.	671.—	671.50
med.	784.—	784.60	Osztr.-magy. b.	1635.—	1645.—
M. agr. és járb.	465.—	—	Pesti m. keresk.	2937.—	2947.—
			Kedeli bank	1820.—	1870.—
			Osztrálszj. r.-t.	—	—

Takarékpénztárak.

Bélföldi	224.—	228.—	Magy. Ált. t.p.	606.—	608.—
Bpest III. ker.	200.—	220.—	Orosz. kösp.	1695.—	1705.—
Bpest-Erzsébet.	212.—	220.—	Pesti hazai	1617b.	1627b.
Bpest k.p.	450.—	430.—	Ugy. tál. jog.	—	—
Egyes. bpesti	2415.—	2425.—	Ugy. Intérim	8200.—	8290.—

Biztosító-társaságok.

Bécsi biztosító	425.—	435.—	M. Jég-és vész.	—	—
Bécsi élet-és	—	—	bizt.	355.—	355.—
Járadékbit.	800.—	825.—	Nema. baleset	240.—	260.—
Elő magy. ált.	830.—	830.—	Pannoniavíz	2050.—	2100.—
Foncsire	342.—	344.—			

Malmok.

Concordia	175.—	185.—	Henger	850.—	890.—
Elő budapesti	1300.—	1210.—	Moln. és sütők	375.—	385.—
Erzsébet	480.—	485.—	Victoria	468.—	473.—
Lujza	220.—	230.—			

Bányák és téglagyárak.

Északm. kősz.	257.—	260.—	M. ált. kőszénb.	330.—	333.—
Jelsv. bányá-	590.—	598.—	M. kerámiai	162.—	156.—
és kőb.	100.—	105.—	Salgótarján	572.—	575.—
Jáv. s. ég. gy.	100.—	105.—	Ugy. tégla-és	—	—
Kőbány. gyár	980.—	1200.—	mészgyártó	310.—	314.—
Magy. aszfalt.	169.—	172.—			

Vasmű- és gépgyár-részvények.

Elő m. gar.	150.—	168.—	Nicholson	215.—	225.—
Gépgyár	178.—	178.—	Rimamurányi	—	—
Danubius	3075.—	3125.—	Ugy. okt-re	529.—	529.50
			Székely	396.—	370.—

Külföldi vállalatok részvényei.

Ált. vag. köl.	635.—	645.—	"Hungária" mül.	—	—
Bpesti ált. vill.	325.—	330.—	trigaya	290.—	295.—
Bertótdöl. r.-t.	225.—	235.—	Kőbányai pólg.	—	—
Gyapjú-gyár	750.—	760.—	Ugy. tégla-és	316.—	320.—
Részvénytárs.	2650.—	2750.—	M. cukoripar	1730.—	1750.—
Sertészbiel. r.-t.	475.—	485.—	M. villamosg.	300.—	304.—
Spódium-gyár	210.—	220.—	Nemetek. vil.	—	—
Fiemel rizsh.	2800.—	2900.—	lamosság	550.—	595.—
Geschwind-féle	—	—	Nemetek. vész.	500.—	510.—
szeszgyár	975.—	1000.—	gonk. 5/0	500.—	500.—
			Royal-száló	—	—

Közlekedési vállalatok részvényei.

Adria* tengh.	458.—	460.—	Bpest-Ujpest-	182.—	184.—
Bpesti közúti	—	—	rakosp. vill.	87.—	87.—
vaspálya 5/0	—	—	Déli vasút	88.—	87.—
U. okt. med.	577.—	578.—	Dunagőzhajóz.	850.—	860.—
Bpesti közúti	—	—	Kassa-oderb.	373.—	383.—
vp. élv. jegy	350.—	360.—	Osztr.-magyar	—	—
Bpesti vill. vá-	335.—	336.—	államvasút	—	—
rosti vp. 1903.	—	—	Ugy. okt-re	642.—	649.50
Bpesti vill. vá-	—	—			
rosti vasút	—	—			
Ugy. élv. jegy.	115.—	120.—			

Sorsjegyek.

Barilla	19.50	Olasz vörösk.	42.—	44.—	
Ugy. o. felbű.	20.50	Ugy. o. felbű.	44.50	45.50	
Erzsébeti	532.—	642.—	Osztr. vörösk.	54.50	56.50
Jo-sziv*	9.75	10.75	Osztrák hitel.	492.—	492.—
Ugy. o. felbű.	9.75	10.75	Palffy	160.—	170.—
M. vörös-ker.	28.50	30.50			
Ugy. o. felbű.	29.—	31.—			

Pénznemek.

M. vagy oszt.	11.33	Német bir. h.	117.55	117.85
arany vert	—	jegy (100f.)	95.32 1/2	95.32 1/2
M. vagy oszt.	11.27	Francia jegy	85.10	85.40
arany kör.	19.04	Osztr. jegy	94.—	94.70
20 frc. arany	23.50	Szerez jegy	94.60	95.60
20 márk. arany	—	Rubel	263.75	254.75

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Horomag lucerna magyar 54.—61.— korona, vörös aprószemű 56.—58.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös búsági — korona, középszemű 62.—68.— korona, nagyszemű 72.—80.— korona. Disznószir: budapesti 66.—66.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légen szárított vidéki — korona, városi 4 darabos 56.50—57.— korona, 3 darabos 57.—57.50 korona, füstölt — korona. — Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 8.75—9.25 korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 13.—13.50 korona, 85 darabos 20.50—21.50 korona, azonnali szállásra. Szer-

bial, szokás szerinti minőség 7.75—8.— korona, 100 darabos 11.—11.50 korona, 85 darabos 20.50—21.50 korona. Szilvaiz: szilváiáni 13.50—14.— korona, szerbiai 11.50—12.— korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

A mai előtőzsde szilárd külföldi jegyzések hatása alatt és a magyar politika helyzet kedvezőbb felfogása folytán barátságos volt az irányzat.

A déli tőzsde tartott árfolyamokkal indult és később se változott.

Zárlat tartott.

Bécs, október 21. (Zárlat. 4 2/0 papírjárdék 119.05. Magyar koronajáradék 97.95. Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 162.85. 4/0 magyar földterohmentesítési kötvény 98.—. Magyar hitelbank-részvény 764.—. Magyar nyeresémi-kölcsön-sorsjegy 210.—. Magyar leszámítoló- és pénz-váltóbank-részvény 455.—. Kassa-oderbergi vasút-részvény —. Rimamurányi vasműrészvény 528.25. Magyar kereskedelmi bank —. Magyar cukoripar —. Magyar vasúti kölcsön ezüstben —. Magyar keleti vasúti állami kötvény —. Magyar jelzálogbank 515.25. Adria hajózási r. t. 456.—.

Bécs, október 21. (Osztrák értékek zárlat.) 4 2/0 papírjárdék 99.90. 4 2/0 ezüstjárdék 99.85—100.25. 4/0 osztrák aranyjárdék 119.75. Osztrák koronajárdék 99.90. 1860. sorsjegy 157.75. 1864. sorsjegy 265.—. Osztrák hitelsorsjegy 480.—. Osztrák hitelrészvény 669.25. Angol-osztrák bank —. Unionbank 544.50. Bécsi bankgyűléslet 550.—. Osztrák Länderbank 453.50. Osztrák-magyar bank 1638.—. Osztrák-magyar államvasút 648.—. Déli vasút 85.10. Elbevolgyi vasút 419.—. Dunagőzhajózási társaság 853.—. Alpeisi részvény 482.58. Dohányrészvény 351.—. 20 frankos arany 19.07. Cs. kir. arany (vert) 11.35. Londoni váltóár 239.30. Német bankváltók 117.60. Lipót-kohó 429.—. Bécsi Tramway Litt B. —. Bécsi Tramway Litt A. —. Osztrák Lloyd 718.—. Török sorsjegyek 131.75. Az irányzat tartózkodó.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, október 21. (Zárlat.) 4 2/0 papírjárdék —. 4 2/0 ezüst járdék 99.75. 4/0 osztrák aranyjárdék 101.75. 4/0 magyar aranyjárdék 100.—. Elbevolgyi vasút —. Osztrák hitelrészvény 210.40. Magyar koronajárdék 98.—. Déli vasút 17.40. Osztrák-magyar államvasút 138.80. Károly Lajos vasút —. Kassa-oderbergi vasút —. Orosz bankjegyek 216.05. Bécsi váltóár 84.95. 4/0 új orosz kölcsön —. Magyar vasúti beruházási kölcsön —. Török dohányrészvény —. Alpeisi bányarészvény —. Olasz járdék —. Disconto Commandit 192.10. Magyar hitelbank —. Altalános villamosági Edison 225.75. Dynamit Trust 138.25. Gelsenkircheneri 230.40. Harpeni 213.90. Laurakohó 252.

kint 251—328 kilogramm terjedő súlyban) 114—115 fillérig. Fialat könnyű (párónkint 250 kilogramm terjedő súlyban) 114—115 fillérig. — II. Magyar s z e d e t t: Nehéz (párónkint 250 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (párónkint — kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (párónkint 240 k.-gramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz (párónkint 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (párónkint 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (párónkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (párónkint 240 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (párónkint 260 kilogramm felüli súlyban) 115—116 fillérig. Közép (párónkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 114—115 fillérig. Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 111—112 fillérig.

Sertéslétszám: 1904. okt. 19. napján volt készlet 37.977 darab. — 1904. okt. 20. napján felhajtott 1059 darab. 1904. okt. 20. napján elszállított 587 darab. 1904. október hó 21. napján maradt készletben 38.449 darab.

Napirend.

Napjár: Szombat, október 22. — Római-katolikus: Kordula. — Protestáns: Ilma. — Görögorsz (október 9.): Jakab. — Zsidó: March. 13. Sabbath. Lech-Lecha. — Nap két: 6 óra 14 per. kor. — Nyugszik: 4 óra 42 per. kor. — Hold két: 4 óra 9 per. kor. délután. — Nyugszik 3 óra 52 per. kor. reggel.

A miniszterek nem fogadnak. A képiselőház háznyitása fog 11—12 óráig. Nemzeti Szalon őszi tárlata nyitva egész nap. Belépő-díj 50 fillér.

Könyves Kálmán-társaság művészeti szalon. (Nagy-mező-utca 37. szám.) Megtekinthető egész nap díjtalanul.

Keletkezési kiállítás a Nemzeti Muzumban nyitva 10—4 óráig. Belépő-díj 40 fillér. Földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva délelőtt 9—1-ig. Belépő-díj 1 korona.

Nemzeti Muzem. Képtár nyitva van d. e. 9—1 óráig. Többi tárlal megtekinthető 1 korona díj mellett.

Az országos tanszermuzem és paedogógiai könyvtár nyitva van minden vasárnap és csütörtökön délelőtt 9-től 1 óráig. Belépődíj nincs.

Muzemai könyvtár nyitva délelőtt 9—4-ig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—7-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12 óráig, és 3 óráig este 6-ig.

Mentőegyesület helyiségei a Markó- és Solyom-utca sarkán, nyitva reggel 8 óráig este 6-ig. Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Vizállás.

Hón. név.	Okt. 21.		Okt. 22.		Hón. név.	Okt. 21.		Okt. 22.	
	mm.	méter	mm.	méter		mm.	méter	mm.	méter
Alma-Szlátina	64.3	6.4	6.4	0.6	3	8	6		
Késmárk	63.4	6.3	6.3	0.6	4	6			
Budapest	63.4	11.0	11.0	1.0	2	13	10		
O-Gyál	64.9	10.3	10.3	1.0	1	13	8		
Herény	65.4	9.2	9.2	0.9	4	16	9		
Zágráb	66.6	10.0	10.0	1.0	4	13	7		
Vinca	64.3	13.1	13.1	1.3	2	19	12		
Pécs	66.0	9.6	9.6	0.9	2	14	8		
Debreczen	63.4	7.4	7.4	0.7	4	13	7		
Szeged	63.3	10.2	10.2	1.0	3	13	8		
Arad	63.7	9.0	9.0	0.9	3	15	11		
Temesvár	65.1	9.4	9.4	0.9	4	18	9		
Kolozsvár	64.1	7.2	7.2	0.7	1	12	6		
Vajda-Hunyad	64.4	8.5	8.5	0.8	1	13	8		
Nagyzeben	63.6	6.5	6.5	0.6	ny	12	6		
Ecs	65.3	10.6	10.6	1.0	3	14	10		
Prága	67.5	11.2	11.2	1.1	ny	14	8		
Krakó	65.8	7.9	7.9	0.8	4	1	10		
Tarnopol	62.3	4.8	4.8	0.5	1	7	5		
Bregenz	67.4	9.6	9.6	0.9	1	13	7		
Salsburg	68.3	9.5	9.5	0.9	ny	11	8		
Klagenfurt	68.6	6.4	6.4	0.6	ny	11	8		
Lesina	64.5	15.2	15.2	1.5	1	20	14		

Időjelzés. Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Október 21. —

Állomások	Levegőny. mm.	Ma reggel 7h		Eltérő 24 órá		Hőmér. séllet
		Hőmér. mut. (°C)	Szél irányja és erője (1-10)	Csapadék (mm.)	max. min.	
Alma-Szlátina	64.3	6.4	E	0	3	8
Késmárk	63.4	6.3	E	0	4	6
Budapest	63.4	11.0	ENy	2	4	13
O-Gyál	64.9	10.3	ENy	1	4	13
Herény	65.4	9.2	E	0	4	16
Zágráb	66.6	10.0	E	0	4	13
Vinca	64.3	13.1	E	0	2	19
Pécs	66.0	9.6	Ny	2	4	14
Debreczen	63.4	7.4	DNy	2	4	13
Szeged	63.3	10.2	ENy	3	4	13
Arad	63.7	9.0	Ny	3	4	15
Temesvár	65.1	9.4	DNy	3	4	18
Kolozsvár	64.1	7.2	DNy	1	4	12
Vajda-Hunyad	64.4	8.5	Ny	1	4	13
Nagyzeben	63.6	6.5	Ny	1	4	12
Ecs	65.3	10.6	Ny	2	4	14
Prága	67.5	11.2	ENy	2	4	14
Krakó	65.8	7.9	E	1	4	1
Tarnopol	62.3	4.8	Ny	1	4	7
Bregenz	67.4	9.6	Ny	1	4	13
Salsburg	68.3	9.5	ENy	1	4	11
Klagenfurt	68.6	6.4	E	1	4	11
Lesina	64.5	15.2	E	1	4	20

Jelek magyarázata: K = kelet, Ny = nyugat, D = dél, É = észak. A felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, ● = eső, * = hó, ☽ = köd, ☼ = zivatar.

Hazánkban változóan felhős, túlyomában száraz volt az idő; kevés eső az északi és keleti részekben fordult elő. A hőmérséklet emelkedett.

Anglia fölé depresszió közeledik és egyidejűleg az Adrián is minimum keletkezett, a magas nyomás pedig délnyugattól északig terül el.

Európa időjárása enyhe és az elvételre előfordult kevés esőtől eltekintve, száraz jellegű volt.

Küldés: Változóan felhős enyhe idő várható, helyenkint — különösen délnyugaton — esővel.

és víztől megsérült áruk, ugymint: selyem, csipke, szallag, sző-
TÚZ **vetek, bársonyok, battisztok és bélés-
 áruk** eladása minden elfo-
 gadható árban megkezdődött

Pártos Jenő
 BUDAPEST
 IV. kerület, Bécsi-utca 9. szám.

PARÁZK SZESZ

ELSŐ ALFÖLDI COGNACGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
KECSKEMÉTEN. • GYÁRTMANYA

Kapható Budapest: **GYARMATHY G., IV., Calvin-tér 1.**
VOGEL GYULA, VI., Andrásy-ut 29 és vidéken minden elő-
 kelő fűszer- és csemege-üzletben.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb
PAP₁₂ PAP₁₂ PAP₁₂

1 fesszeajtású vasgőz 2 db	10.00	1 szodrony acél ágybéllet	4.50
1 kivethető matraccal	1.80	1 tengerifüti matrac	5.00
1 rouge paplan	2.80	1 afrikusi	5.00
1 csechmír paplan	3.40	1 lócsőr	12.00
1 satin	3.80	1 ablak köper függöny	8.00
1 szilves csechmír	4.80	1 tunia	1.50
1 selyem alvás paplan	5.50	1 gyapjú	4.50
1 fedros selyem al. papl.	13.50	1 ágyl. 1 assalberítő bouret	5.50
1 jó vászon paplan lepedő	2.00	1 nagy szobabútyog	2.50
1 ágyl.	1.80	1 ágyl. I.	0.80
1 szellő ágylakáró pokróc	2.50	1 ágyl. II.	0.85
1 gyapjú	5.50	1 ágyl. III.	1.50
1 jó lópkócs	4.60	1 min. jó tőrésbútyog	4.00
1 téli pokróc	4.60	1 min. mintázott	7.50
1 szep fali szőnyeg	7.50		

Szép

mellékkeresetet kaphat mindenki, kinek nagy ismeretlege van. Tisztelegés, kényelmes foglalkozás. Küldje be címét "3004" jelleg alatt a következő címre: Annoncen Bureau des Merkur, Mannheim. (Baden.) Postafiók 301.

ELSŐ erdélyi butorléc- és fűrészelt falemezgyár
Weinrich Frigyes, Szász-Régen.

Olcso árban ajánlja gőzölt és jól kiszáradt fából, teteszetős alában tisztán készített butorlécet minden falparosnak. Fűrészelt lemezeket és lombfűrészt deszkákat mindig raktáron tart, gőzölt dízfából, bükki, kőrté, juhar, éger, csevesnyre és tölgyfából.

Ingyen képes árjegyzéket létekről és lemezekről küldeni.

CSOKOLÁDÉ

LOBOSICZ

BONBONOK, DESSERTÉK

CAKESÉS MARCHIPÁN SÜTÉNYÉNYEK

KAKAO

Magyarnak PÉCS! Németnek BÉCS!

Ne küldjük pénzünket külföldre!
 Legjobb és legszebb áruk számára a

„Jogász-óra”
 mely Schönwald Imréné, Pécsen kapható.

GICHNER JÁNOS paplan, matrác, és kárpitokra gyáros, szőnyeg, függöny, vasbutor stb. nagy raktára
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 20. szám.
 Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszabköztetnek, nem telosz árak bészabköztetnek, vagy a pénz visszacsodotik.

SZINHÁZAK.

Szombat, 1904. október hó 22-én.

M. KIR. OPERAHÁZ

Előszór:

Sámson és Delila.

Dalut 8 felvonásban és 4 képbén.

Személyek:
 Delila: Dóczy Gy.
 Sámson: Ánthes Gy.
 Tagon: Beck Vilmos
 Abimelek: Ney Bernát
 Egy öreg zsidó: Szendrői
 Háfi hírnök: Pichler
 Első: Kiss Béla
 Második: (nilsztus) Szemere Á.
 Kezdeté 7 óraker.

Heti műsor:
 Vasárnapon: Hoffmann mesei.

NEMZETI SZINHÁZ

Előszór:

Vén leányok.

Vígjáték 3 felvonásban.

Személyek:
 Valentine Brown: Mihályfi
 Richardt: Molnár
 Spicer: Dezső
 Bládes: Közszehegyi
 Ormester: Gyöngös
 Susanne: Lángy
 Phoebe: Márkus
 Patty: Jászai
 Kezdeté 7 1/2 óraker.

Heti műsor:
 Vasárnap délután: Bor. Vasárnap este: Vén leányok.

VÁRSZINHÁZ.

Pogány Gábor.

Számil 3 felvonásban.

Személyek:
 Örv. Pogány Péterné Rákosi Sz.
 Pogány Gábor: Császár
 Pogány Hermin: Helvey L.
 Pogány Anna: Török I.
 Pogány P. ter: Mészáros
 Lindner B. rta: Nagy I.
 Kovács Zo tán: Mihályfi
 Hollay, főispán: Hetényfi
 Kezdeté 7 óraker.

NÉPSZINHÁZ.

Duse Eleonora és olasz társulatának vendéglátása.

La Signora della Camelle.

Dramma in 5 act.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Heti műsor:
 Vasárnap délután: A bejáró kendeje. Vasárnap este: Boccaccio.

VIGSZINHÁZ

Végre egyedül!

Bóhózat 3 felvonásban.

Személyek:
 Laverdet: Hegedűs
 Durosel Gaston: Tapalczár
 Sorbier: Szerényi
 Duportal: Vendrey
 Henry: Tanay
 Sidonie: Gázi
 Simone: Pécsi P.
 Duportalné: Nikó
 Valentine: Haraszthy
 Kezdeté 7 1/2 óraker.

Heti műsor:
 Vasárnap délután: Kis pajtás. Vasárnap este: Végre egyedül.

MAGYAR SZINHÁZ

Az ibolyás lány.

Operette 3 felvonásban.

Személyek:
 Bérczy Nika gróf: Tollagi
 Az öreg gróf: Gírech
 Dávid úrvész: Székely K.
 Flóra, a felesége: Anday
 Magos: Rabos
 Rovelli: Rathonyi
 Mizi: Szentgyörgyi
 Póli: Lónyai
 Kezdeté 7 1/2 óraker.

Heti műsor:
 Vasárnap délután: Az ibolyás lány. Vasárnap este: Az ibolyás lány.

KIRÁLY SZINHÁZ

A törvénytelen apa.

Énekes bóhózat 3 felvonásban.

Személyek:
 Szántó: Németh
 Teréz: Tárnoki
 Ernő: Papp
 Józsa: Vágo
 Klára: Erdős
 Brunner: Körömendy
 Brunnerné: Alpár I.
 Ella: Fedák S.
 Kezdeté 7 1/2 óraker.

Heti műsor:
 Vasárnap délután: Szép meséim. Vasárnap este: A törvénytelen apa.

URÁNIA SZINHÁZ.

A világ urai.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Heti műsor:
 Vasárnap: A világ urai.

Fogfájás

A fogfájás oka a legtöbb esetben tagadhatatlanul a fogak elhanyagolásában

keresendő. A következőkre tessék tehát pontosan figyelni. A szájt okvetlen kiöblitendő, a mely célra szolgáló vizet felforraltjuk azután lehűjük, azonban soha se használjunk langymeleg vizet; ha azonban a nagyon érzékeny fogakra hideg volna, akkor tartsuk a szájnak egy kevésbé érzékeny helyen addig, míg egy kevésbé meglelegszik és azután öblítsük ki jól a száját. Egy nagyon alkalmas szájviz, melynek használata anti-

széptikus- és tonikus tulajdonságainál fogva még a fogidegek fájdalmas állapotában is ajánlható az

Ebermann-féle szájviz.

Ez fenti utasítás szerint, vízzel keverve, alaposan tisztítja és fertőtleníti a fogakat és szájüreget és eltávolítja a lyukas fogaktól vagy a visszamaradt ételmaradékoktól eredő kellemetlen szagot.

Főraktár: Dr. Ebermann, Prag. Ebermann szájvizve üvegcskében a 3 K., 1 K. 50 fill. és 80 fill.; Ebermann fogpora dobozokban a 1 K. 20 fill. és 60 fill. gyógyszertárakban, droguériákban és illatszerekkereskedésekben kapható.

MEGNYILT !!

A „Sturm-pince“

(STRASSER vendéglős)
(LIPÓT-KÖRUT 32. SZÁM.)

Csakis intelligens közönségtől látogatva.

Magyar konyha! Magyar borok!
 Magyar zenekar! Magyar helyikiszolgálás!
 stb. stb.

Nyitva a. u. 5-től hajnalig.

Pöstyéni kúra otthon

(házi orvosi kezelésben)

csúz, köszvény, ischias, exsudátumoknál ajánljuk a pöstyéni iszapot, mely házi kezelésben is felülmul minden gyógyszerert. — Prospektust küld téli és házi kúrától a fürdőigazgatóság.

Minden sorsjegy nyer.

OLASZ

vör. ker. sorsjegy. Huzás már november 2.

Kapható 36 havi részletfizetéssel.

Havi befizetés:
 1 drb-ra 1 kor. 80 fill.
 2 drb-ra 3 kor. 60 fill.
 3 drb-ra 5 kor. 35 fill.

Már az első részlet és 35 fillér pórtó ellenében megkötöm a sorsjegyek sorozatát és számát tartalmazó részletlev. 2 részlet egyszerre való bekiadását a 3-ik részlet is nyugdíjaztatik, tehát egy részlet ingyen.

FLEISSIG BANKHÁZ, Budapest, Erzsébet-körút 2. sz.

Azonnal játékjog.

Hallani, hogy mennyire dícsérik az általam forgalomba hozott valódi és eredeti **Karlsbadi bőrkézytüket.**

A teljes megelégedést a Karlsbadi bőrkézytüket minden vendéki: hogy tartósak és rendkívül jók.

Csodálni, hogy ennyire olcsók a valódi és eredeti **Karlsbadi kézytüket**

csak 65 kr.

Csak akkor valódi és eredeti, ha azokat az egyedüli földárutó és szettküldési A. Harisnyavilág-üzor szállítja Bpest, osztály — Lukács M. IV., Kigyó-utca 5. (Klotild-palota).

FŐVÁROSI ORFEUM

VI., Nagymező-utca 17.

Theissen
 11 éves hegedűművész
Kaiser György,
 a berlini Metropole-színház tagja,
The great Weiland,
 komikus-zenész,
 továbbá 14 attrakció.

Az előadás esti 8 óraker kezdődik.
 A télkerben reggeli 5 óráig **VÓRÓS ELEK** cigányzenekara hangversenyez.

„THE GRESHAM“

londoni életbiztosító-társaság kimutatása üzleti fejlődéséről és a biztosítások alapján kifizetett összegekről 1848-1902.

Időszak	Kiállított kötvények	biztosított tokiók	Kifizetett összegek
1848-58	7,996	97,357,512	2,833,584
1858-68	30,697	294,358,800	18,292,536
1868-78	34,704	355,468,200	61,192,272
1878-88	57,004	482,421,600	114,633,312
1888-1902	102,844	862,143,384	251,201,016
1848-1902	238,245	2,091,749,496	488,152,720

Prospektusokkal és díjtáblázatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket állít ki, továbbá ajánlati nyomtatványokkal díjmentesen szolgál a magyarországi fiók Budapestben, valamint ennek igényközegei az ország minden nagyobb városában.

A „THE GRESHAM“ londoni életbiztosító-társaság magyarországi fiókjának igazgatósága Budapestben, (a társaság új palotájának felépítéseig) IV., Ferecz József-rakpart 27. szám.

Évtizedek óta nagy sikerrel használtatni.

csúz és köszvény ellen a

KRIEGER-féle REPARATOR

Törv. védve

A Bókus-kórházban 186 eset közül 129 esetben teljes gyógyulást eredményezett.

Nagy üveg 2 K., kis üveg 1 K.

Kapható a „Korona“-gyógyszertárban Budapest, VIII., Káivm-ter.

Első brünni golyókávépörkölő-gyár

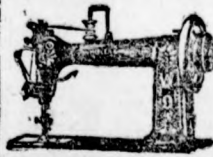
szállít Emmerich-féle szabadalmú pörkölőket, és minden javiva kész- és géphajtásra. Modern berendezéssel teljes kávépörkölőket mindenféle kivétel nélkül. A kávé elégetése teljesen kizárva. Idő- és egóanyag megtakarítás. Kérdészekedések: **BRÜNN** és fészétküldési telep Ausztria — Magyarország részere:

Levelezés magyar nyelven.

Brüder Minnich, BRÜNN.

Répes árjegyek ingyen és bérmentve. — Szólt ügynökök kerestetnek.

A divatos műhímzéshez

nélkülözhetetlen a legújabb szerkesztési körhálós eredeti **WHEELER** és **WILSON** 9-es varrógép, melyen a tű- és göbölhímzésekben kívül a legszebb attört és aszur-munkák végezhetők. Varrása a legkönnyebb és leggyorsabb. Kivisílet minden nagyobb vidéki városban. Ahol nincsen, kérem hozzá fordulni.

HERBSTER KAROLY Budapest, VII. ker., Károly-körút 9. sz.

A Wheeler és Wilson Mfg. & Co. New-York es. és kir. udvari szállító magyarországi zérképviseleje. Állandó nagy raktár harisnykötő-gépekben, valamint különleges és iparos gépekben. Nagy árjegyek kívánatra ingyen és bérmentve.

Elegáns kétsoros

kék saceó-öltöny selyem kihajtással frt 20-30 és feljebb.

Csakis Budapest legnagyobb férfi-, fiú- és gyermekruházásában

KOCH Testvéreknel 26. Budapest, Károly-körút

Fiók: Debreczen.

IMPERIAL MULATÓ.

ELSŐRANGU VARIETÉ

Schwarz M., igazgató. Herczmann K. művésze.

UJ! UJ! Ma és mindennap UJ! UJ!
 Nyém, tied, miénk. Irta: SÁRKÁNY.
XOLOGIRT. Irták: KLINGER és TAUSSIG.

Azonkívül fellépnek az összes művészek a legújabb szülő szimfonikál Pénztárnyitás 7 óraker. Kezdeté pont 8 óraker. Nappali pénztár d. e. 10-1-ig és d. u. 3-6-ig. Ünep és vasárnap 2 előadás.

A Kalap-király

Elismert specialista 3., 4., 5. koronás férfi és női elsőrangú kalap-különlegességekben. BUDAPEST, VI., Eskü-ut 6, Klotild-palota.

Elszakíthatatlan kék munkásöltönyök

Szédő, bencképenyek és írda-kabátok kaphatók Gutmann J. és Társánál, VII., Kerepesi-ut 16. Minták kívánatra ingyen és bérmentve.

FÉRFI ÉS NŐI
nemi betegségek,
férfiyengesség (impotencia) alapos gyógykezelésre legjobb ajánlók

Dr. KAJDACSY
v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.
Rendel: 9-4-ig, este 7-8-ig.
Budapest, IV., Kigató-u. 5. (Klofild-pal. I. em.)
Levél útján is bírtos gyógyszer.

Gummi

és halhólyag, valódi francia és amerikai Gyökérfüvetteség-
ségök eredeti csomagolásban!
Orvosilag ajánlva! Felírten biztos!
Árnyk: tucatonként 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14.
Női övszer: "Pesszariura oclusum" - blensinga tanár
szelvény orvosi rendelésre adatik ki.

UJ! Auto vaginal spray! a legújat-
sabb és legkényesebb női külön-
legességek, ára kor. 15.-
Legújabb képes árjegyzékek, zárt borítékban, titoktartás
mellett küldi!

**KELETI J. orvos-sebész mű-
és kötszer-gyár**
Budapest, IV. ker., Koronaherceg-utca 17.
Alapítva 1878.

Agulár Ignác
Budapest, VII., Kerepesi-ut 30/a sz.
a Rókus-kórház templomával szemben.

**Magyarország legnagyobb
saját készítésű cipő-gyára.**

Feltalálója a világhírű GUZI-
kenésnek, mely az egyedüli,
ami a bőr ropedását megóvjá.

Minden évom egy pár ele-
gáns cipő-számát kap in-
gyen. — Felöltést köl-
mek kitérő gazdasz: csi-
malm, melyek halhólyaggal
teljesen vízmentesítetnek,
mítan elküldés előtt 24 órai vízpróbát állanak ki. — Minden csizmáért
2 órai juttatást vállalok.

Munkáscipő vízből egy daraból, erős frt 2.80
Strapa-cipő erős vízből, fűrés frt 3.-
Elegáns gavalér vix vagy zerge, fűrés frt 3.50
Feltűnő elegáns box fűrésű cipő frt 4.50
Női erős horjából cucccipő frt 2.80
Női elegáns zerge bő fűrésű vagy cuccos frt 3.-
Elegáns box női fűrés vagy cuccos frt 4.-
Elegáns női orszáklaki fűrés- vagy cucccipő frt 3.50

Gaszár-csizma, valódi bagariból, egy daraból, hal-
hólyaggal vízmentesítve, pótlás mellett, erős dupla-
talppal frt 7.50

Borjúbőr nyeltes csizma, finomabb kivitelben, vízmentes
előálló erős talppal, elegáns frt 8.50

Gyermekek-csizmák erős vízből, szeges dupla talppal, lak-
v. bőrszárral, saját készítmény, 3 évől 7 évig frt 2.20,
8 évől 10 évig frt 2.50, 11 évől 13 évig frt 3.50

Mindenki, ki emélt velom közi, egy tégely Guzi-kenésűt
és több száz fényképpel ellátott árjegyzékek küldém
ingyen és bérmenten. Nem megfelelő kérésrelek vagy a
pénzt visszaadom. Postaköltség csupán 30 krajcár. Legpon-
tásabb mérték, ha barisnyába egy papírpra átvá a lábatp körvonalát
kiszárolják és csizmánál a váltót lemérik.

Ősz 1904.

Legdivatosabb uri feöltők 20 K. kezdve
ulster 32 " "
öltönyök 28 " "

Mind tiszta gyapj. Meg nem felő kőzras nélkül kiserél-
tetik, esetleg a pénz visszaadatik.

ROTHBERGER JAKAB cs. és kir. udv. szállító
BUDAPEST, Váci-utca 6. sz.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett
gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház
hugyszervi és bujakóros osztályán való működése
alatt számos éven át szorzott.

Dr. FABINYI
specialista nemi bajokban
emerített kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendes
foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű

titkos betegséget
(hugycsófolyást, sebeket, syphillist és únfertözés-
ből támadt idegobjakat).

Meglepo az eredmény FÉRFIUI GYEN-
GÉSÉGNEL (IMPOTENTIA) még öre-
gobb egyéneknel is.

Biztos siker folytán honorárium utólag is fizet-
hető.

— Levelekre díjtalanul válasz: kívántra gyógyszernek. —
Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 6-8-ig.

Budapesten, Erzsébet-körut 12. szám.
Féleimet: bejárt a léposónél. — Külön váróterem.

**KISS szerencséseje
NAGY!**

A XIV. osztálysorsjáték VI-dik osztályának október 17., 18., 19., 20-án megtar-
tott négy húzásán **vevőinknek** a következő nyeremények jutottak:

5000 KORONA az 58570 számra.

2000 kor. a 29393 száma	2000 kor. a 52185 száma	2000 kor. a 89923 száma
2000 " " 40631 "	2000 " " 75518 "	2000 " " 100249 "
2000 " " 46644 "	2000 " " 83143 "	2000 " " 106788 "

1000 kor. a 13577 sz.-ra	1000 kor. a 60609 sz.-ra	1000 kor. a 94659 sz.-ra
1000 " " 19770 "	1000 " " 61323 "	1000 " " 97736 "
1000 " " 21862 "	1000 " " 63621 "	1000 " " 100297 "
1000 " " 29157 "	1000 " " 79838 "	1000 " " 102580 "
1000 " " 39582 "	1000 " " 90585 "	1000 " " 102893 "
1000 " " 40616 "	1000 " " 90820 "	1000 " " 102894 "
1000 " " 47578 "	1000 " " 91331 "	

500 kor. a 714 sz.-ra	500 kor. a 32074 sz.-ra	500 kor. a 67334 sz.-ra	500 kor. a 97521 sz.-ra
500 " " 753 "	500 " " 33815 "	500 " " 86368 "	500 " " 102101 "
500 " " 8244 "	500 " " 41583 "	500 " " 87704 "	500 " " 102584 "
500 " " 13579 "	500 " " 52187 "	500 " " 89996 "	500 " " 102798 "
500 " " 13595 "	500 " " 56362 "	500 " " 92327 "	500 " " 103363 "
500 " " 21846 "	500 " " 58514 "	500 " " 92337 "	500 " " 107682 "
500 " " 26537 "	500 " " 58583 "	500 " " 97161 "	

és a 200 korona a következő számokra:

486 8362 20181 27111 33845 41637 54434 69707 70046 79177 87552 91520 98847 102938	503 8383 20198 27183 33846 41739 54719 61403 70030 79196 87756 91918 99066 102939	507 8528 21064 27190 33849 44744 54720 61443 70064 79200 87763 91938 99643 102957	509 9802 21065 27393 34082 45559 56064 61554 70937 79316 88017 91940 99657 102972	605 9817 21287 29129 34174 45572 56083 61572 70069 79325 88031 92336 100110 102975	613 10029 21504 29163 34175 45586 56089 61578 70499 79333 88053 92482 100133 102987	617 10078 21516 29185 34906 45588 56355 61599 71103 80077 88088 92580 100207 103995	620 10043 21518 29227 34924 44593 56394 61591 71113 80092 88131 92584 100492 103996	687 10494 21640 29329 37542 46787 56609 61733 71117 80139 88132 92585 100804 103942	785 11930 21858 29342 37756 46794 56612 61737 71122 80141 88144 92589 100806 103945	751 12712 21917 29382 37768 46917 56615 61748 71809 80231 88151 92590 100822 106036	756 13157 21973 29392 37785 46921 56616 62003 72187 80239 88159 93329 100855 106038	786 13159 21989 29431 37787 46922 56625 62009 72179 80806 88165 93343 100862 106042	791 13161 21993 29434 37794 46933 56827 62052 72784 82107 89176 93669 100875 106061	2322 13163 21998 29539 35881 46934 57206 62092 72787 82130 89200 94202 100876 106165	2325 13168 22159 29560 35890 46938 57519 62098 72966 82608 89259 94216 100889 107644	2355 13369 22195 29564 35896 46948 57528 62390 73308 82625 89610 94220 102141 107652	3372 13375 22218 29591 39407 46949 57531 62398 73315 82990 89922 94241 102165 107655	4210 13669 22229 30168 39416 46993 57543 63451 73341 84014 89941 94908 102179 107666	4211 13628 22267 30628 39422 47038 57545 63452 73360 84022 89955 94936 102188 107674	4409 13638 22269 30649 29424 47047 57549 63464 74133 84026 89994 94939 102230 107689	5200 13663 22270 30891 39456 47556 58139 63469 75547 84049 90007 94942 102255 108021	6442 13680 22275 30907 39465 47579 58142 63475 73399 84202 90402 94949 102261 108035	6443 14748 22283 30918 39471 47596 58505 63614 77851 84207 90430 94958 102275 108062	7481 15228 22292 30929 39472 48136 58535 63615 77857 84241 90434 94969 102276 108063	8130 15248 23169 30965 39475 48139 58537 64234 77875 85493 90677 94976 102588 108073	8161 15256 23125 31693 39494 48152 58544 64237 77899 86359 90681 95124 102705 108119	8162 15261 23129 32077 39575 48168 58553 64597 78242 86704 90687 95327 102708 108123	8164 16520 24770 32086 39585 48172 58558 64605 78246 86711 90699 95336 102731 108425	8213 17901 26558 32461 39762 48175 60088 66903 78253 86724 90749 95337 102786 108456	8269 17905 26569 32463 40613 48194 60090 67301 78266 86728 90852 96062 102788 108751	8272 17993 26572 32466 40614 48223 60092 67639 78311 86732 90871 96081 102793 108754	8292 18618 26597 33807 40684 50636 60105 68002 78480 86735 91303 97170 102801 108708	8308 19768 26601 33808 40697 50637 60127 68010 79108 86739 91308 97172 102833 108795	8320 19774 26602 33828 41576 50640 60138 68017 79127 87532 91313 97571 102843 108797	8326 20046 26615 33829 41582 51219 60142 68745 79154 87534 91323 97570 102859 109458	8345 20052 26621 33837 41591 54427 60147 68869 79156 87540 91325 98830 102904	8346 20975 26624 33844 41695 54433 60524 70045 79161 87550 91516 98831 102912

Budapest, 1904. október 22.

A naponkénti húzások eredményei **félóránként** kirakatainkban láthatók. A kihúzott sorsjegyeket **pénztárainknál azonnal** kifizetjük vagy pedig más még a számkerekekben levő vételsorsjegyekkel kiseréljük.

Befejező húzás hétfőn, október 24-én, d. e. 9 órakor V., Eskü-tér 5. sz. (az osztálysorsjáték palotájában) alatt, melynél bárki megjelenhet.

A befejező húzásra már csak „kilenc” főnyeremény maradt, melyek valamelyikére a **600.000** koronás jutalom is esik. Ezen kilenc főnyeremény között a nagy **200.000** koronás is. — Ha ezettől húzzák ki utolsóknak, ugy ebben az esetben

800.000 koronát
nyer egy sorsjegy.

Ezen **óriási** befejező húzásra még csak néhány vételsorsjegyünk van készletben és ezeket, amint készletünk tart, a hivatalos árakon ajánlunk megvételre, és pedig:

Egy egész sorsjegy 160 kor. || Egy negyed sorsjegy 40 kor.
Egy fél sorsjegy 80 kor. || Egy nyolcad sorsjegy 20 kor.

Kiss Károly és Társa
a m. kir. szabadalm. osztálysorsjáték főelrusító-helye
BUDAPEST, Erzsébet-körut 19. sz.
Sürgöncyim: KARKIS, Budapest. Telefon 436.

